

માસિક

યુવા સાથી

સત્યનો સારથિ

JOIN TELEGRAM CHANNEL @BOOKHOUSE1



VISIT...

LANZAROTE
Caliente.COM

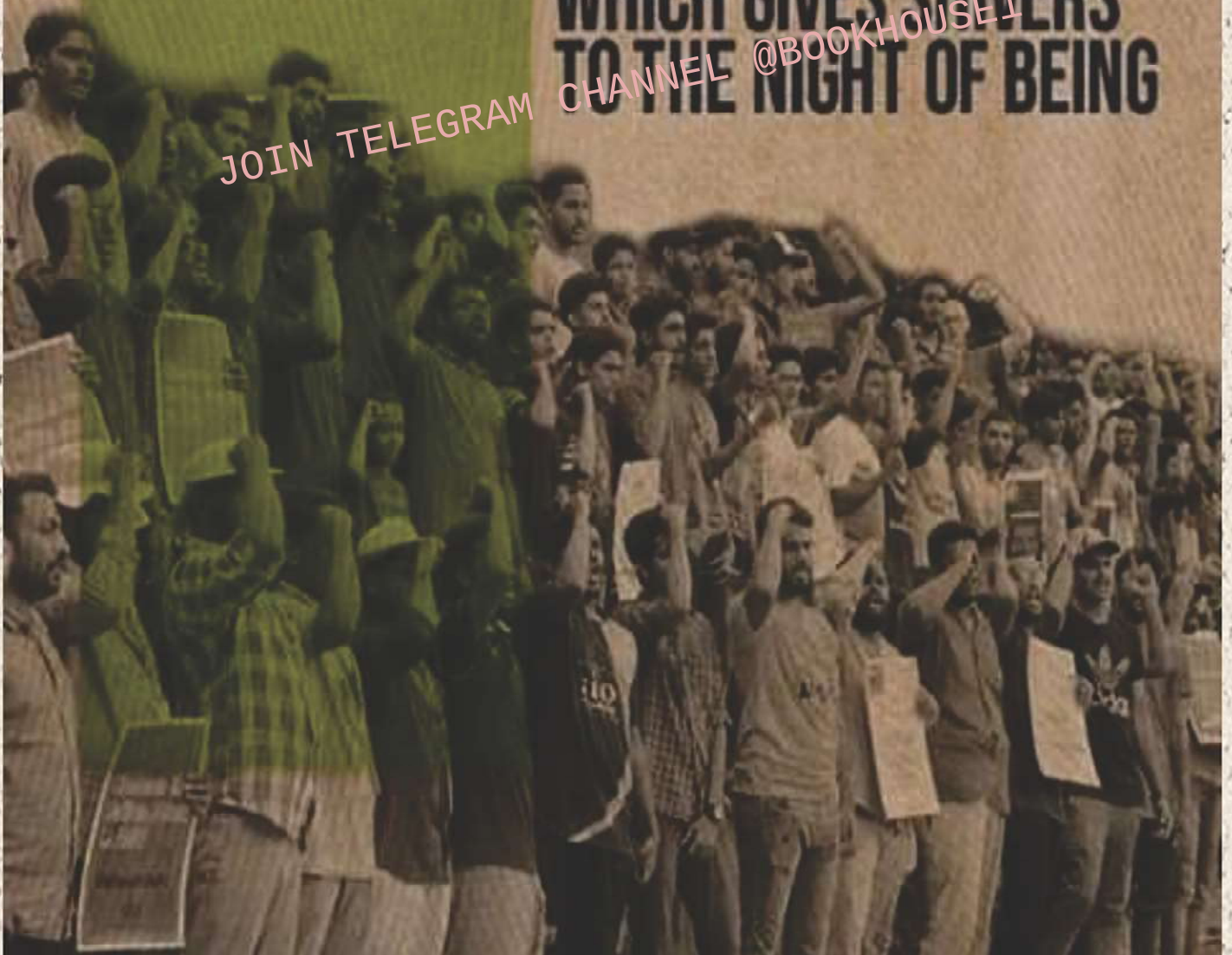
sio

36

YEARS OF JOURNEY....

THAT MORNING
WHICH GIVES SHIVERS
TO THE NIGHT OF BEING

JOIN TELEGRAM CHANNEL @BOOKHOUSE1



માસિક

યુવા સાથી

સત્યનો સારથિ

વર્ષ - ૯, અંક - ૧૧ | નવેમ્બર ૨૦૧૮ | પેજ : ૩૬

facebook.com/yuvasaathimagazine - twitter.com/yuvasaathi

www.yuvasaathi.com

માનદ તંત્રી - ડૉ. સાકિબ મલિક / સહતંત્રી - ઈબ્રાહીમ શેઠ

મેનેજર - રાશિદ હુસૈન

Email: **yuvasaathi.monthly@gmail.com** **95100 08614**

વાર્ષિક લવાજમ: રૂ. ૨૦૦/- | દરેક નકલ: રૂ. ૧૫/-
ત્રિવાર્ષિક લવાજમ: રૂ. ૫૦૦

— આ અંકમાં —

● માર્ગદર્શન	સંપાદક મંડળ	૪
● નળાબ કયાં છે?	મુહમ્મદ કલીમ	૫
● સ્ત્રી સ્વતંત્રતા કે સ્વધંદતા	શહીસઅહમદ રાજપૂત	૭
● એક સંઘર્ષ, મહિલા જાગૃતિ તરફ...	આરીફા પરવીન	૧૦
● RSS - પેરેડાઇમ શિફ્ટ	મુહમ્મદ હાસન પહોરા	૧૨
● પ્રાંતપાદનું ભૂત	અનવર ખાન	૧૬
● શિક્ષણનો ઉદ્દેશ્ય	અફઝાલ હુસૈન	૧૭
● કુર્આનની વિશિષ્ટતા	મુહમ્મદ ફારૂક ખાં	૨૦
● સહજતાના મૂળભૂત સૂત્રો	ઈરફાન એન મોગલ	૨૧
● ચારિત્ર્યશીલ યૂસુફ (અલૈહિરસલામ)	હામિદ હુસૈન શેખ	૨૩
● એક હો ઉમ્મત હરમક્રી પાસબાની કે લીયે	દાઉદ ખાંધિયા	૨૪
● જીવનની નિશાનીઓ	અબૂયસા	૨૬
● દુઆ	મુહમ્મદ સદાદ શેખ	૨૭
● બાળકના જન્મ પહેલાં માતા-પિતાની જવાબદારી	રજૂઆત : અબ્દુરરઝાક શેખ	૨૮
● ડાયાબિટીઝના લક્ષણો	ડૉ. ઉમર ફારૂક આઝીદી	૨૯
● ઇતિહાસની અટારીએથી...	મુહમ્મદ અમીન શેઠ	૩૨
● બાળજીવન -	સંપાદક મંડળ	૩૩

કેટલાક ફોટા ગૂગલના સૌજન્યથી

★ લેખકના વિચારોથી સંગઠન અથવા સંપાદકમંડળનું સહમત હોવું જરૂરી નથી.



વિચારવાની.... એક દાશ

કહેવાય છે.

એક બ્રાહ્મણ ગંગા સ્નાન કરીને પાછો ફરી રહ્યો હતો.

રસ્તામાં તેને દલિત જાતિનો એક માણસ મળી ગયો.

તેને જોતા જ બ્રાહ્મણ ચિત્કારી ઉઠ્યો...

રસ્તા છોડ, રસ્તા છોડ... એક તરફ ખસીજા.

દલિતે પૂછ્યું, કેમ?

બ્રાહ્મણ ગુસ્સે થઈને બોલ્યો,

શું તું જાણતો નથી કે આવી વાત પૂછે છે? તું અસ્પૃશ્ય છે..

દલિત બોલ્યો, “આ શરીર તો બધાનું માટી જ છે. અને એક દિવસ માટીમાં જ ભળી જવાનું છે.”

બ્રાહ્મણે કહ્યું, ચલ હટ, હટ મોટો આવ્યો જ્ઞાન વધારવા.

દલિતે બોલ્યો, મહારાજ! એક વાત બતાવી દો..

શું ગંગાજળમાં દેખાતો ચંદ્ર અને અમારી કુંડામાં દેખાતો ચંદ્ર ભિન્ન છે? કે એક જ છે? શું તેમનામાં કોઈ અંતર છે?

બ્રાહ્મણ અસ્વસ્થ થઈ ગયો, આગળ વધવા લાગ્યો.

એટલામાં એક સંત ફકીરનો અવાજ સંભળાયો.

મહારાજ! સાંભળો, દલિત ભાઈ તમે પણ સાંભળો...

ન કુંડાનું પાણી, ન ગંગાજળ

અને ન આ બંનેમાં દેખાતો ચંદ્ર... બતાવો,

એક મા-બાપની સંતાન પરસ્પર શું હોય છે?

શું હોય છે તેમનો સંબંધ

બંને એકી સાથે બોલ્યા, આ પણ કંઈ પૂછવાની વાત છે?

એક મા-બાપની સંતાન છે તો ભાઈ-ભાઈ છે!

સંત ફકીર બોલ્યો, શું આ સંસારના તમામ મનુષ્ય એક બાપ (આદમ) અને એક મા (હવ્વા)ના સંતાન નથી?

(ભલે તેમના નામ અલગ અલગ ધર્મમાં અલગ અલગ હોય)

જો છે, તો આ બધા પરસ્પર ભાઈ-ભાઈ જ તો થયા.

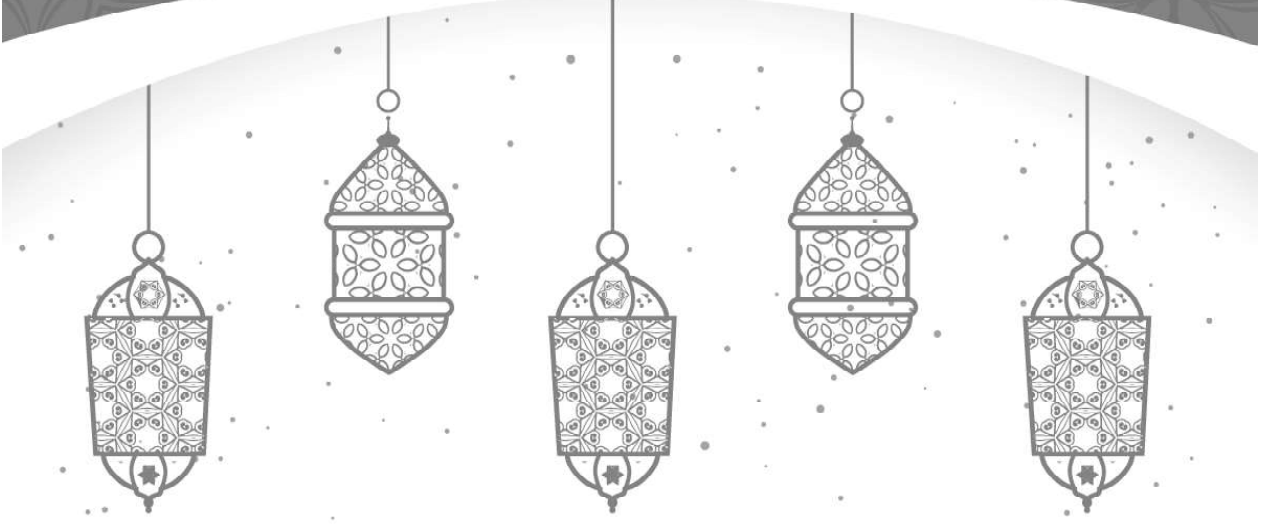
તેમનામાં ભેદભાવ કેવો અને કેવી છૂતછાત.

ન કોઈ નાનો, ન કોઈ મોટો, ન કોઈ સવર્ણ છે ન કોઈ અસ્વર્ણ ... બધા છે સમાન, ભાઈ-ભાઈ

જોરથી બોલ્યો, આપણે બધા ભાઈ-ભાઈ.

(સૌજન્ય - કાન્તિ માસિક, સાભાર: ડૉ. કૌસર યજ્ઞદાની)

Printed and published by Arshad Hussain Akhtar Husain Shaikh on behalf of STUDENTS ISLAMIC ORGANISATION OF INDIA GUJARAT ZONE and Printed at Unique Offset, N.R. Estate, Tavdipura, Dudheshwar, Ahmedabad-380004 and published from 1953/1, Mustufa Kamal Chowk, Jamalpur Chakla, Jamalpur, Ahmedabad - 380001. Editor Arshad Husain Akhtar Husain Shaikh



શુદ્ધ અને પવિત્ર જીવન

હઝરત અબૂહુરૈરહ રદી.ની રિવાયત છે કે, મેં અબુલકાસિમ સ.અ.વ.ને એમ ફરમાવતાં સાંભળ્યાં કે, “તમારા પૈકી ઈસ્લામમાં બહેતર એ લોકો છે જે રીતનાત (અજ્લાક)માં વધારે સારાં છે જ્યારે તેઓ (દીનમાં) સમજ ધરાવતાં હોય.” (અલઅદબુલમુસરદ બાબ હુસ્નુલખુલ્ક ઈઝા ફકુહ પા. ૪૪)

હઝરત અબૂસઈદ અન્સારી રદી.ની રિવાયત છે કે, રસૂલુલ્લાહ સ.અ.વ. નમાઝ માટે ઊભા થતી વખતે (હરોળ સીધી કરવા માટે) અમારા ખત્મા ઉપર હાથ ફેરવતા અને ફરમાવતા, “બરાબર થઈ જાઓ (હરોળ બનાવવામાં) અવ્યવસ્થા ન ઊભી કરો, નહીં તો તમારા હૃદયોમાં ફૂટફાટ ઊભી થઈ જશે. તમારા પૈકી જે બુદ્ધિ અને સમજ ધરાવે છે, તેઓ મારી નજીક રહે, પછી જેઓ એમની નજીક છે, પછી જે એમની નજીક છે.” (સહીહ મુસ્લિમ, મિસકાત-બાબુલઈમામહ પા. ૮)

અર્થાત્ બુદ્ધિ અને સમજ તેમજ દીનની સત્તાનતાની દૃષ્ટિએ જે લોકો શ્રેષ્ઠતા ધરાવતા હોય તેમણે નમાઝમાં ઈમાનની નજીક રહેવું જોઈએ, ત્યાર પછી ઉતરતા ક્રમમાં દરજજાવાર હરોળ બનાવી જોઈએ.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રદી.ની રિવાયત છે કે, રસૂલુલ્લાહ સ.અ.વ.એ નમાઝ, રોઝા, ઝકાત, હજજ તથા ઉમરાહ તેમજ બીજી બધી નેકીઓનો ઉલ્લેખ કરતી વેળા ફરમાવ્યું: “મનુષ્ય આ બધું કરે છે, પરંતુ કયામતના દિવસે સમજ અને અક્કલ પ્રમાણે જ તેને બદલો મળશે.” (મિશકાત - બાબુલહઝૂર પા. ૪૨૨)

સમજૂતી: મનુષ્ય જેટલા પ્રમાણમાં સમજ અને બુદ્ધિપૂર્વક ઈબાદતો અદા કરશે તેટલા જ પ્રમાણમાં તે ઈબાદતના મૂળ આશયથી વાકેફ રહેશે. તેને એ આનંદ મળશે જે અલ્લાહના નેક બંદાઓને આવા સમયે હકીકતમાં ખુશ અને આનંદવિભોર કરી દે છે. ●

(મહેમાન તંત્રી) – મુહમ્મદ કલીમ અન્સારી મનોમંથન



નજીબ ક્યાં છે?

૧૫મી ઓક્ટોબરના રોજ સી.બી.આઈ.એ.જે.એન.યુ.ના ગુમ વિદ્યાર્થી નજીબનો કેસ બંધ કરી તેનો કલોઝર રીપોર્ટ પટિયાલા કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરી દીધો છે. આ રીપોર્ટને કોર્ટ દ્વારા ૨૯મી નવેમ્બરે ધ્યાને લેવામાં આવશે. સી.બી.આઈ.એ. કલોઝર રીપોર્ટ દાખલ કરતા દિલ્હી હાઈકોર્ટની એક સમાહ અગાઉ પરવાનગી માંગી હતી, જે કોર્ટ દ્વારા માન્ય રાખવામાં આવી.

૧૪મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૬ની રાત્રે માહી માંડવી હોસ્ટલ જે.એન.યુ. ખાતે નજીબનો એ.બી.વી.પી.ના કેટલાક વિદ્યાર્થી સાથે ઝઘડો થયો હતો, જેમાં ઝપાઝપી અને મારપીટ પણ થયેલી. તેના બીજા જ દિવસે નજીબ અચાનક ગુમ થઈ ગયો હતો. તેના મિત્રો અને હોસ્ટલના કર્મચારીઓ વગેરે સ્તબ્ધ થઈ ગયા હતા. દિલ્હી પોલીસે કેસની સમગ્ર હકીકત જોઈ તપાસની શરૂઆત કરી હતી. દિલ્હી પોલીસનું વલણ ન્યાયી ન રહેતા નજીબની માતાએ ૨૫મી નવેમ્બર, ૨૦૧૬ના રોજ હાઈકોર્ટને આ કેસ સંદર્ભે દિશાનિર્દેશ જારી કરવા અપીલ કરી હતી. હાઈકોર્ટના દિશાનિર્દેશ હોવા છતાં લગભગ સાત મહિલા સુધી પણ પોલીસના અંધારામાં હવાતિયા ચાલુ જ હતા, અને નજીબના હોવા કે ન હોવા અંગે કોઈ સ્પષ્ટ પુરાવા મોજૂદ ન હતા. દિલ્હી પોલીસની તપાસ નિરસ, કંટાળાજનક અને દિશાહિન હોવાના કારણે સાત મહિનાના લાંબા ગાળા સુધી તપાસ ચાલુ રાખવા છતાં નજીબની કોઈ ભાળ મેળવી શકી નથી. આ પછી મે, ૨૦૧૭માં નજીબનો કેસ સી.બી.આઈ.ને સોંપવામાં આવ્યો હતો. સી.બી.આઈ.એ લગભગ દોઢ વર્ષ સુધી તપાસ કરી તેમ છતાં તે કોઈ સ્પષ્ટ નિષ્કર્ષ પર પહોંચી શકી ન હતી. સી.બી.આઈ.નો દાવો છે કે તેણે નજીબના કેસના દરેક પાસાને તપાસી લીધો છે અને તેના ગુમ થવામાં કોઈ ગુનાહિત કાર્યને અંજામ આપવામાં આવ્યું હોય તેમ લાગતું નથી. ૪ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૮ના રોજ સી.બી.આઈ.એ પોતાની નિષ્ફળતાની કબૂલાત કોર્ટ સમક્ષ કરી કેસ બંધ કરવાની પરવાનગી માંગી હતી. અને આખરે દેશની

સર્વોચ્ચ કુશળ અને સૌથી ચાલાક તપાસ એજન્સીએ ફક્ત એક વિદ્યાર્થીના ગુમ થવાની ભાળ ન મેળવી શકતા કેસ બંધ કરી દીધો. !
નજબના વકીલ કોલીન ગોલસાવીસે સી.બી.આઈ.ના કલોઝર રીપોર્ટ બાબતે કહ્યું છે કે સી.બી.આઈ.એ. ઈમાનદારીપૂર્વક તપાસ કરી નથી. જ્યારે નજબની માતાએ કલોઝર રીપોર્ટ બાબતે પોતાની પ્રતિક્રિયા આપતાં કહ્યું છે કે, આ એક રાજકીય કેસ હતો અને સી.બી.આઈ.એ. તેના માલિકોના દબાણને વશ થઈ કેસ પડતો મુક્યો છે.

કેવી વિડંબના છે કે દેશની સર્વોચ્ચ તપાસ એજન્સી એક વ્યક્તિની શોધખોળ ન કરી શકી! સી.બી.આઈ.એ કેસને ગંભીરતાથી લીધો જ ન હતો તેવું સ્પષ્ટ પ્રતિત થાય છે. દિલ્હી પોલીસ અને સી.બી.આઈ. બંને નજબને શોધવામાં નિષ્ફળ પુરવાર થયા તે તેમની કાબેલિયત કે આવડત પર પ્રશ્નાર્થ નથી પરંતુ સમગ્ર વ્યવસ્થાતંત્ર પર પ્રશ્નાર્થ ઉભો કરે છે. વ્યવસ્થાતંત્ર ભલે લોકશાહીનો સ્તંભ હોય પરંતુ તે સ્વતંત્ર નથી. તેના ઉપર સત્તાપક્ષ છવાયેલો હોય છે. લોકતંત્રના પ્રતિનિધિઓએ વ્યવસ્થાતંત્રને કમજોર અને નિસહાય બનાવી દીધું છે. બીજી તરફ ન્યાયતંત્ર પણ પોતાની સ્વતંત્રતા બચાવવા ઝઝૂમી રહ્યું છે. અલબત્ત ન્યાયપાલીકા પણ મહંદઅંશે લોકતંત્રના પ્રતિનિધિઓના અંકુશમાં આવી ચૂકી છે. હવે ન્યાયના માપદંડો લોકોની જાતિ, ધર્મ, સંપ્રદાય અને પ્રદેશ જોઈને નક્કી થાય છે અને થતા રહેશે.

નજબના કેસને સી.બી.આઈ. સુધી પહોંચાડવા કર્મશીલો, સંગઠનો અને ન્યાયપ્રિય સમુહોનો મોટો હાથ છે. પરંતુ સી.બી.આઈ. ન્યાય ન કરી શકી તે દુઃખદ છે. અને ભારતીય ઈતિહાસમાં સર્વોચ્ચ તપાસ એજન્સીની આ નિષ્ફળતાને અન્યાયી, પક્ષપાતી અને પુર્વગ્રહ ગ્રસ્ત તરીકે લેખાશે.

દેશના ન્યાયપ્રિય લોકો અને કર્મશીલોએ આ કેસથી હતાશ કે નિરાશ થવાની જરૂર નથી. દરેકે પોતાની ક્ષમતા અને શક્તિ અનુસાર અન્યાયી લોકો પાસેથી ન્યાય મેળવવાના પ્રયત્નો કર્યા છે અને આગળ પણ કરતા રહેવું જોઈએ. પરિણામ જે કંઈ પણ હોય તે જુદી વસ્તુ છે પરંતુ આ દિશામાં પ્રયત્નો ચાલુ રહેવા જોઈએ. દુનિયામાં ભલે તેમને નિષ્ફળતા મળી છે પરંતુ તેમણે કરેલ પ્રયત્નોનો ફળ તેમને અભિરતના દિવસે જરૂર મળશે. નજબની માતાનું આ ધૈર્ય એળે નહીં જાય. અલ્લાહ હાલની પરિસ્થિતિમાં અન્યાયી અને અત્યાચારી લોકોને જે ઢીલ આપી રહ્યાં છે તો તે એટલા માટે છે કે તેઓ સુધરી જાય. આ અલ્લાહની સુન્નત છે. તે લોકોને સુધરવાના યજ્ઞ પાકાઓ પ્રદાન કરે છે. અને જે લોકો પોતાની અન્યાયી અને અત્યાચારી કાર્યશૈલીને છોડતા નથી તેઓને જરૂર યાતનાઓ ભોગવવાનો વારો આવશે. આ દુનિયામાં પણ અને અભિરતના દિવસે પણ. ●●●

નસો સુકાઇ જવાથી આવતી કાનની બહેરાશ

વગર મશીને વગર ઓપરેશને સાંભળવાની ક્ષમતા વધારવાનું સ્પેશલ કેમ્પ..

તમામ ઉંમરના, તમામ પ્રકારનાં લોકો અને બહેરા-મુંગા માટે આ ટ્રીટમેન્ટ વરદાનરૂપ

૧) જન્મથી કે પાછળથી આવેલી બહેરાશ
૨) ચક્કર, વર્ટીગો, કે કાનમાં જાત જાતની અવાજોથી પરેશાની
૩) એક્સીડન્ટ અને ઓપરેશનથી બગડેલા કાનની સારવાર
૪) હાડકી ચોટી જવી કે કાનમાં હોલ અને તેને લગતા તમામ પ્રકારના રોગો

અમારા ત્યાં આની સરળ અને સફળ ચિકિત્સા ૫૦ વર્ષથી થાય છે. ટ્રીટમેન્ટના પ્રથમ ચરણના પ્રથમ તબક્કામાં જ સાંભળવાની શરૂઆત થઇ જવાથી દર્દીઓ આનંદ નો અનુભવ કરીને નિર્ણાયક તબક્કા પર આવી જાય છે. આ ટ્રીટમેન્ટને સફળ બનાવવામાટે નિષ્ણાંત ડોક્ટરોની ટીમનો સહયોગ લેવામાં આવે છે. ટ્રીટમેન્ટ દર્દીઓના ડાઇગ્નોસીસ પ્રમાણે ઝીણવટતા પુર્વક કરવામાં આવે છે. જેનાથી પરિણામ ધાર્યો કરતા ખુબ સારા આવે છે. અમારો ઉદ્દેશ્ય છે કે તમે મને કાન આપો હું તમને નવું જીવન આપીશ સાજા થયેલા પેશન્ટના આર્શિવાદના અને પ્રેરણાદાયી વિડીયો સોશલ મિડીયા Praveen surana deaf cure center અથવા માત્ર doctorsurana

લખીને ગુગલ કે યુ ટ્યુબ જેવા તમામ સોશલ મિડીયા પર મોટી સંખ્યામાં link વિડીયો જોવા મળે છે. જેથી આત્મવિશ્વાસ સાથે ટ્રીટમેન્ટ કરાવી શકશો.
સુરત કેમ્પ પછી અમદાવાદ સેન્ટર પર દરરોજ ઉદ્ઘપ દિવસ પેશન્ટો લેવામાં આવે છે અમદાવાદ સેન્ટર રાખેતા મુજબ સવારે ૯ થી ૬ વાગ્યા સુધી ચાલુ રહે છે.
અમારી શાખા પ્રતિશાખા રાખેલ નથી ડોક્ટર, વ્યક્તિ કે કોઇ સંસ્થાને ટ્રીટમેન્ટ કરવામાટે અધિકાર આપેલ નથી કાયદાનો ભંગ કરનાર સજા પાત્ર રહેશે. બધા અધિકારો કાયદાકીય અમદાવાદ શાખાને આધીન છે. All Right reserve to Ahmedabad Center Only Praveen surana ક્યોર ઉફ્ફનેસ માટે પેટન્ટ અને રજી. ટ્રેડમાર્ક નં:- ૨૭૦૬૬૮૮ ધરાવે છે

વહેલા તે પહેલો સંપર્ક-૯૦૯૯૯૯૬૭૨૧/૯૦૯૯૯૯૬૭૨૩/૯૦૯૯૯૯૬૭૩૦ ઇમરજન્સી નં:- ૯૮૨૪૮૫૩૦૨

કાયમી સરનામું:- કર્ણ દોષ નિવારણ કેન્દ્ર, ઘ-૧, ચાણલ ફ્લેટ, બેંક ઓફ મહારાષ્ટ્રની ગલીમાં, સહજાનંદ કોલેજની બાજુમાં, બી.આર.ટી.એસ બસ સ્ટોપની સામે, પાંજરા પોલ સર્કલ, આંબાવાડી, અમદાવાદ-૧૫

સ્ત્રી સ્વતંત્રતા કે સ્વછંદતા



JOIN TELEGRAM CHANNEL @BOOKHOUSE1

“વુમન એમ્પાવરમેન્ટ”, “સ્ત્રીઓના સમાન અધિકાર”, “સ્ત્રી સ્વતંત્રતા” વગેરે જેવા સૂત્રો સાંભળવામાં કેટલા સુંદર લાગે છે!! ધર્મોથી દાજેલી અને સમાજની માનસિકતાથી કચડાયેલી સ્ત્રીઓને આ પોકારમાં આશાનું કિરણ દેખાય. સ્ત્રી કે જેને લોકો પાપનું મૂળ કે આત્મા વગરનું અસ્તિત્વ સમજતા હતા, તેમની પરિસ્થિતિ ગુલામ જેવી હતી, તેમના ન કોઈ અધિકાર હતા અને ન તેમનું સન્માન બાકી હતું. આવી પરિસ્થિતિમાં પોતાના અસ્તિત્વને સ્વીકૃત બનાવવા એક તક ઊભરતી દેખાઈ. તેમની દૃષ્ટિ

સ્ત્રી સ્વતંત્રતાની ચળવળ પાછળની માનસિકતા અને દૃષ્ટિકોણ સુધી ન પહોંચી શકી. તેમનો હેતુ શું છે તે જાણ્યા અને સમજ્યા વગર તેને “સ્વતંત્રતા”ના ફાસ્ટ ટ્રેક પર દોડવાનું શરૂ કર્યું. તેને સમજાવવામાં આવ્યું કે સ્ત્રીના પછાતપણા અને શોષણનું મૂળ કારણ ધર્મ છે. તેઓ પુરુષ આધીન હોવાથી પોતાનો વિકાસ કરી શકી નથી. પુરુષ પ્રધાન સમાજ સ્ત્રીને અબળા અને કમજોર માને છે. સ્ત્રીને કોઈ હક્ક આપતો નથી. દુનિયામાં સુખ, સમૃદ્ધિ અને ભાવભર્યું જીવન જીવવું દરેક વ્યક્તિનો અધિકાર છે.

સ્ત્રી-વિરોધની આ સ્થિતિથી કંટાળી પ્રાચીન સમયથી ચાલી આવતી દરેક માન્યતાને તે તોડવા લાગી. તેને લાગ્યું કે સમસ્યાનું મૂળ જો ધર્મ હોય તો ધર્મ પાખંડ અને આડંબરનું નામ છે. જીવનની નૌકા હંકારવામાં આધુનિક યુગમાં ધર્મની કોઈ જરૂર નથી. જ્યારે ધર્મ જ બિન જરૂરી લાગ્યો તો જીવનમાંથી ઈશ્વર આપમેળે નીકળી ગયો. અને શરૂ થઈ ભૌતિકવાદની નવી દોટ. તે ઘરની ચાર દીવાલ ઓળંગીને બજારમાં આવી, દેશની ગ્રોથ વધારવામાં તેને સામેલ કરવામાં આવી. પુરુષોને રીઝવવા તેને અંગપ્રદર્શન કરવા

તૈયાર કરવામાં આવી, જેને ફેશનનું નામ આપવામાં આવ્યું. તેને વસ્તુઓ વેચવા માટેનું સાધન અને જાહેરાતો માટે મોડલ બનાવવામાં આવી. અને જ્યારે ધન કમાવવું જ તેનો ઉદ્દેશ્ય બની ગયો તો તેના માટે તે બધું કરવા તૈયાર થઈ ગઈ. અહીં સુધી કે પોતાની ઈજ્જત અને આબરૂનો સોદો કરવા પણ તૈયાર થઈ ગઈ. નાસ્તિક મૂડીવાદીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલું નારી સ્વતંત્રતાનું આ માત્ર સૂત્ર ન હતું બલકે ઘરોની અંદર સુરક્ષિત સ્ત્રીઓ સુધી પહોંચવાની સ્વતંત્રતા મેળવવાનું ષડ્યંત્ર હતું. હાલમાં “me too”ની ભોગ બનેલી ઘણી સ્ત્રીઓ સામે આવી છે, જેમાં સ્ત્રી સ્વતંત્રતાની આવાહક એવી બોલીવુડ અને મીડિયા ક્ષેત્રથી જોડાયેલી સ્ત્રીઓ જ વધારે છે. સ્ત્રીએ પુરુષની નબળાઈ છે, અને બંને પાત્રને એક બીજા પ્રત્યે સ્વાભાવિક વિજાકીય આકર્ષણ હોય છે. અમુક નિયમો તેના ઉપર નિયંત્રણ રાખે છે, પરંતુ ધર્મ અને પરંપરા સાથે બધા નિયમો સમાપ્ત થઈ જતાં અનૈતિક સંબંધો સ્થપાતા હોય છે. જેને આજની “સત્ય” અને આધુનિક દુનિયા અનૈતિક સમજતી નથી. સોવિયત યુનિયનના અંતિમ વડા મિખાઈલ ગોર્બાચોવે કીધું હતું કે અમે સ્ત્રીઓને રોજગાર આપી દેશની આર્થિક પ્રગતિ જરૂર સાધી છે પરંતુ તેના કારણે પરિવારોને જે નુકસાન થયું છે તે આર્થિક લાભ કરતા ખૂબ વધારે છે.

મોર્ડન યુગે પણ સ્ત્રીને એક વસ્તુ બનાવી રજૂ કરી જેને સ્ત્રીએ પ્રસન્નતા પૂર્વક સ્વીકારી. સ્ત્રી અમુક અંશે પગભર થઈ પરંતુ તેની સામે સામાજિક નુકસાન અગણિત છે. પરિવાર વેર-વિખેર થઈ ગયા. બાળકોની સારી કેળવણી ન થતાં,

કારણ કે તેમાં માતાનું યોગદાન સૌથી મહત્વનું હોય છે, ખોટા માર્ગે

સ્ત્રી ઈતિહાસ પર એક નજર કરીએ તો કહી શકાય કે તેમની સાથે ન્યાય થયો નથી. પ્રાચીન-કાળમાં તેને જન્મતાં જ દૂધપીતી કરવામાં આવી અથવા સતી કરવામાં આવી; તો આજે સ્ત્રી ભૂણની હત્યા કરવામાં આવે છે અને તે આત્મહત્યા કરવા પણ મજબૂર બને છે. કાલે વેશ્યાવૃત્તિના કોઠા સજતા હતા, તો આજે ફાઈવ સ્ટાર હોટલથી લઈ મસાજ પાર્લર સુધીના કેન્દ્રો ઉપલબ્ધ છે. કાલે તેને ગણિકાનું નામ આપવામાં આવતું હતું તો આજે તેને સેક્સ વર્કર, પોર્ન સ્ટાર જેવા બિરુદ આપવામાં આવે છે. કાલે પૈસાદાર લોકોના હાથનું રમકડું હતું તો આજે બોલીવુડની આઈટમ ગર્લ છે. પરિસ્થિતિ બદલાઈ છે, ટેકનોલોજી બદલાઈ છે, સૂત્રો બદલાયા છે, હેતુ બદલાયા છે. પરંતુ માનસિકતા બદલાઈ નથી. જ્યાં સુધી સ્ત્રી વિષે માનસિકતા ન બદલાય ત્યાં સુધી સ્ત્રી શોષણ અને જુલમની ભોગ બનતી રહશે.

દોરાયા.પતિ પત્ની વચ્ચે સંબંધોમાં તિરાડ ઊભી થઈ, છૂટાછેડાના

બનાવો વધ્યા. સ્ત્રીઓ ઉપર બળાત્કારની ઘટનાઓમાં વધારો થયો. સિંગલ પેરેન્ટ્સ ફેમીલીની સંખ્યા વધવા લાગી. પરિણામે સ્ત્રી ડિપ્રેશનનો ભોગ બની. ડ્રગ્સ અને નશાકારક વસ્તુઓના રવાડે ચડી. જીવનમાં સુખ ન મળતાં કે જેના માટે આ માર્ગ અપનાવ્યો હતો, જીવન ટૂંકાવી દીધું. પતિ અને પત્ની વચ્ચે વફાદારીના પવિત્ર સંબંધ ઉપર શંકાના શસ્ત્રો પ્રહાર કર્યો, જેના કારણે હત્યા અને હિંસામાં વધારો થયો. સ્ત્રીઓ ફિલ્મી દુનિયાની ગ્લેમરસ જીવનથી પ્રભાવિત થતાં અંજાઈ ગઈ. પરંતુ તેમને ન તો સન્માન મળ્યું અને ન જ તેમની વાસ્તવિકતાને ઓળખવામાં આવી. ઈકબાલે વર્ષો પહેલાં કહ્યું હતું:

તુમ્હારી તેહ સીબ અપને ખંજર સે આપહી ખુદકુશી કરેગી જો સાબે નાઝુક પે આશિયાના બનેગા નાપાયેદાર હોગા.

લોકો સમજે છે કે સન્માનનો સંબંધ સત્તા અને ધન સાથે છે. આ વિચારે વ્યક્તિને સ્વાર્થી બનાવી દીધી અને તેના માટે લોકો સાચું-ખોટું, વેધ-અવેધ બધું કરવા તૈયાર થઈ ગયા. વાસ્તવમાં સન્માનનો સંબંધ જ્ઞાન અને ચરિત્રની પવિત્રતા સાથે છે. એક નહીં સેકડો ઉદાહરણો આપી શકાય કે અરબપતિઓ અને રાજાઓના મુકાબલામાં વિદ્વાન અને ધર્મનિષ્ઠ ચારિત્રવાન વ્યક્તિને જગતે પસંદ કર્યા છે.

પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિએ સમાનતા, સન્માન અને સશક્તિકરણના જે માપદંડો નક્કી કર્યા હતા તેમાં માત્ર મૂડીવાદ અને ભૌતિકવાદની માનસિકતા હતી, જેને પ્રાપ્ત કરવા છતાં વ્યક્તિ પોતાના હૃદયમાં એક

ઉણપનો અનુભવ કરતી રહી. અને આ ઉણપ ઈશ્વરની યાદથી જ પૂર્ણ થઈ શકતી હતી. પરંતુ ધર્મથી આંધળી દુશ્મનીને તેના જીવનને વધુ વ્યાકુળ બનાવી દીધું. નારી સ્વતંત્રતાના લડવૈયાઓએ નારીની સામે જે આદર્શ મૂક્યો તે પુરુષ હતો. જે કાર્ય પુરુષ કરે છે એ બધા સ્ત્રી કરતી થાય તે જ તેમનો ધ્યેય હતો. પરિણામે ન પુરુષ બની શકી અને ન જ તેનું સ્ત્રીત્વ બાકી રહ્યું.

સ્ત્રી ઇતિહાસ પર એક નજર કરીએ તો કહી શકાય કે તેમની સાથે ન્યાય થયો નથી. પ્રાચીન-કાળમાં તેને જન્મતાં જ દૂધપીતી કરવામાં આવી અથવા સતી કરવામાં આવી; તો આજે સ્ત્રી ભૂણની હત્યા કરવામાં આવે છે અને તે આત્મહત્યા કરવા પણ મજબૂર બને છે. કાલે વેશ્યાવૃત્તિના કોઠા સજતા હતા, તો આજે ફાઈવ સ્ટાર હોટલથી લઈ મસાજ પાર્લર સુધીના કેન્દ્રો ઉપલબ્ધ છે. કાલે તેને ગણિકાનું નામ આપવામાં આવતું હતું તો આજે તેને સેક્સ વર્કર, પોર્ન સ્ટાર જેવા બિરુદ આપવામાં આવે છે. કાલે પૈસાદાર લોકોના હાથનું રમકડું હતું તો આજે બોલીવુડની આઈટમ ગર્લ છે. પરિસ્થિતિ બદલાઈ છે, ટેકનોલોજી બદલાઈ છે, સૂત્રો બદલાયા છે, હેતુ બદલાયા છે. પરંતુ માનસિકતા બદલાઈ નથી. જ્યાં સુધી સ્ત્રી વિષે માનસિકતા ન બદલાય ત્યાં સુધી સ્ત્રી શોષણ અને જુલમની ભોગ બનતી રહેશે.

ઈસ્લામ ધર્મનો માનવતા ઉપર એક મોટો ઉપકાર આ છે કે તેણે સ્ત્રીને ઉચ્ચ સ્થાન આપ્યું છે. તેના સ્ત્રીત્વને ઓળખી તેના મુજબ અધિકારો આપ્યા છે. ઈસ્લામની નજરમાં માનવ તરીકે બંને સમાન છે, અને તેમના સમાન અધિકારો છે. બંનેના આદર્શ ઈશ્વરીય ગુણ છે. બંને સમાન રીતે અલ્લાહના

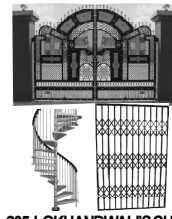
બંદા છે અને બંદા તરીકે બંનેને તેમના સર્જનહારની ઉપાસના કરવાનો અધિકાર છે. બંનેના જીવનનો હેતુ અલ્લાહને પ્રસન્ન કરવાનો અને સ્વર્ગપ્રાપ્ત કરવાનો છે. આ હેતુને સિદ્ધ કરવા અલ્લાહે બંનેની ફરજો દર્શાવેલ છે. બંને સમાન રીતે અલ્લાહની સામે ઉત્તરદાયી છે, જેમને કાલે ક્યામતના દિવસે પોતાના કર્મોનો હિસાબ આપવાનો છે. ઈસ્લામે પ્રતિષ્ઠા અને સન્માનને જ્ઞાન સાથે જોડ્યા છે. તેથી જ્ઞાન પ્રાપ્તિમાં પણ બંનેને સમાન રીતે આદેશ આપ્યો છે. અલ્લાહના રસૂલ સ.અ.વ. ફરમાવે છે, જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવું દરેક મુસ્લિમ સ્ત્રી અને પુરુષ પર ફરજ છે. ઈસ્લામે સ્ત્રીને જીવવાનો અને બોલવાનો અધિકાર આપ્યો છે, તેને સલાહ-સૂચન આપવાનો અધિકાર આપ્યો છે, તેને વર પસંદગી અને ખુલા (પતિથી છૂટા થવાની રીત)નો અધિકાર આપ્યો છે, આર્થિક સદ્વરતા માટે તેને મહેર અને પતિ, પિતા પુત્રના વારસામાં અધિકાર આપ્યો છે. તેની પ્રથમ ફરજ તેના બાળકોની સારી કેળવણી અને પ્રશિક્ષણ છે. સમાજ માટે માનવ નિર્માણનું મહત્ત્વનું કામ અલ્લાહે તેના શિરે રાખ્યું છે. અને પ્રશિક્ષણ માટે પ્રેમ, વિનમ્રતા, મીઠાશ, લાગણી જેવા ગુણો પુરુષ કરતાં વિશેષ રીતે સ્ત્રીમાં મૂક્યા છે, તે ઘરમાં રહી એકાગ્રતા સાથે આ કામ કરી શકે તેથી તેના માથા પર આર્થિક ઉપાર્જનની જવાબદારી મૂકી નથી. પરિસ્થિતિને અનુરૂપ જો જરૂર લાગે તો તેના માટે કાર્ય કરી શકે છે, પરંતુ તેની ઈજાત અને આબરૂને નેવે મૂકીને નહીં. ચરિત્રની સુરક્ષા તેનો પ્રથમ ઉદ્દેશ્ય છે. પરંતુ અફસોસ છે કે આજે ઘણી બધી મુસ્લિમ મહિલાઓને સ્વયં

પોતાના દીન અને ઈસ્લામે આપેલા અધિકારો વિશે માહિતી નથી. આના સારૂ મોટા પાયે જાગૃતિ ફેલાવવાની જરૂર છે. આપણા બાળકો અને યુવાનો દિશાહીન જીવન ગુજારી રહ્યા છે. તેમને સાચા માર્ગે લાવવાના છે, આ કાર્ય પણ મહિલાઓએ વિશેષ રીતે કરવાની જરૂર છે. બીજું આ પણ વાસ્તવિકતા છે કે જે લોકો મહિલાના અધિકારો વિષે જાણે છે તેઓ તેને આપવા માટે તૈયાર નથી. આ માનવ નિર્મિત કાયદાઓ નથી અલ્લાહે આપેલા કાનૂન છે. જે વ્યવહારિક જીવનથી તેના વિરુદ્ધ સાક્ષી આપશે તો કાલે અલ્લાહને જવાબ આપવો પડશે. જેઓ પોતાના જીવનમાં અલ્લાહના અવતરિત કરેલા કાનૂન અને મર્યાદાઓની સુરક્ષા કરશે અલ્લાહ દુનિયા અને આખિરતમાં તેને સફળતા આપશે.

“આ અલ્લાહની નિર્ધારિત કરેલ સીમાઓ છે, જે અલ્લાહ અને તેના રસૂલ સ.અ.વ.નું આજ્ઞાપાલન કરશે તેને અલ્લાહ એવા બાગોમાં દાખલ કરશે જેની નીચે નહેરો વહેતી હશે અને તે બાગોમાં તે હંમેશાં રહેશે અને આ જ મોટી સફળતા છે.” (સૂર:નિસા, ૪:૧૩) ●

Prince Fabrication

Akil bhai M. 9426584514
Ismail bhai M. 9409407917
Ibrahim bhai M. 9723713519



ALL KIND OF
GATE, GRILL,
CHANAL
GATE,
SPIRAL
STAIR, STAIR
RAILING

205, LOKHANDWALA CHAWL, OPP MOHAMMADI
MASJID, RAKHIYAL ROAD, BAPUNAGAR,
AHMEDABAD - 380024 (O): 079 - 22742658

એક સંઘર્ષ, મહિલા જાગૃતિ તરફ...

JOIN TELEGRAM CHANNEL @BOOKHOUSE1

આપણો ભારત દેશ અનાદિકાળથી ધર્મપ્રિય અને તેના થકી જ સમાજપ્રિય રહેલો છે. સંસ્કૃતિક, ઐક્યતા અને વિવિધતામાં એકતાથી સભર આપણાં દેશમાં છેલ્લા કેટલાક સમયથી ઉચ્ચ ન્યાયલય અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ઉપરાઉપરી આખા દેશના સમજજીવનને છિન્નભિન્ન કરી દેનારા અણધાર્યા અને અનિચ્છનીય કાયદા-ચુકાદા અપાઈ રહ્યા છે. ધર્મ અને સમાજ જીવનમાં વધારે પડતી દબલઅંદાજ ભર્યા આ કાયદાઓના અમલીકરણ માટેની જોગવાઈઓથી દેશભરના

ધર્મપ્રિય, પ્રબુદ્ધ અને સમજદાર લોકો ભારે દ્વિધાભરી પરિસ્થિતિમાં લિપ્ત જણાઈ રહ્યા છે.

સાંપ્રતકાળમાં સ્ત્રી અધિકારોની દુહાઈના નામે કરવામાં આવી રહેલા ભયંકર બંધારણીય ફેરફારો, અને મહિલા અધિકારોની મોટી મોટી ગુલબાંગો વચ્ચે રોજે રોજ સ્ત્રી-ચારિત્ર્ય હનનની અવાચક કરી દેનારી ઘટનાઓ સામે આવી રહી છે. તાજેતરમાં જ હિંમતનગર તાલુકાના ઢૂંઢરની ૧૪ માસની કુમળી વયની દીકરી સાથે થયેલું ઘૃણાસ્પદ કૃત્ય અને હજુ તો તેની શાહી સુકાઈ નથી ત્યાં સુરત શહેરમાં સાડા ત્રણ વર્ષની એક

દીકરીની કુકર્મ પછી હત્યા જોતાં સામાન્ય માણસનું પણ કાળજું દ્રવી ઉઠે છે. આવી ઘટનાઓ છાશવારે થતી રહે છે, વ્યાકુળ કરી દેનારી પરિસ્થિતિમાં જનસમાન્યનો ક્ષણિક આવેગ દૂધના ઉભરાની જેમ થોડાક જ સમયમાં ઠરી જાય છે. એની પાછળ સતત લાગેલા રહી, અભિયાન છેડી આવા દુષ્કર્મો કરનારા નરાધમોને તત્કાલ ફાંસીના માંચડે લટકાવી દેવાની બંધારણમાં જોગવાઈ કરાવવા, પ્રશાસન પર દબાણ લાવવું જોઈએ. આ ઉપરાંત યુવતીઓ પર થઈ રહેલા બળાત્કારની ઘટના હોય કે પછી ઘરમાં પત્ની હોવા છતાં પોતાના જ પુરુષના બહાર અન્ય કોઈ સ્ત્રી સાથેના લગ્નેતર સંબંધ હોય, દહેજની મોટી માંગો અને ઘરેલુ હિંસાઓ હોય, શારીરિક શોષણ અને માનસિક ત્રાસ થકી મહિલાઓ સાથે થઈ રહેલા અનુચિત વ્યવહારથી વિકટ અને વિચલિત કરી દેનારી પરિસ્થિતિ નિર્માણ થઈ રહી છે.

આ પરિસ્થિતિમાં મહિલાઓને તેમના સર્વાંગી વિકાસ અને હક પ્રાપ્તિ સાથે જ સ્વતંત્રતાની વાસ્તવિકતાઓ ઉજાગર કરવા અને તેઓના સામાજિક, શૈક્ષણિક અને આર્થિક ઉત્થાન સંદર્ભે જરૂરી માર્ગદર્શન અને રૂપરેખા પ્રસ્તુત કરવાના આશય સાથે તાજેતરમાં જમાઅતે ઈસ્લામી હિંદ, ગુજરાતની મહિલા પાંખ દ્વારા ૨૧ ઓક્ટોબરે સવારે ૧૦ થી ૫ દરમિયાન મોરારજી ચોક, બાપુનગર, અમદાવાદ ખાતે “મુસ્લિમ મહિલા જાગૃતિ સંમેલન-૨૦૧૮”ના નામે આયોજિત કરવામાં આવ્યું.

આવો, આપણે સૌ સાથે મળી દેશ અને સમાજમાં શાંતિ અને ભાઈચારો સ્થપાય અને કાયમ રહે, દેશની બધી જ મહિલાઓની સર્વાંગી સુરક્ષાની સાથે સ્ત્રી અધિકારોનું રક્ષણ થાય અને કોઈપણની ઉપર કોઈપણ પ્રકારનો નાહકનો જુલ્મ કે અન્યાય ન થાય અને આપણો દેશ બધી જ પ્રકારની અરાજકતામાંથી બહાર આવી સર્વેને બંધારણે અર્પેલા હક્કો તેના સાચા સ્વરૂપમાં મળે તે માટે સંઘર્ષરત થઈ કોઈપણ મહિલા અધિકારોનું હનન અટકાવીએ. આવો, આપણે એક ડગ આગળ વધીએ ખરા અર્થના સ્ત્રીસશક્તિકરણ તરફ, આવો, હટાવીએ સૌ સાથે મળી સમાજની બઢીઓને, કોઈના પણ હાથા બન્યા વિના સાચાં અર્થમાં આપણે સમાજની નવરચનામાં જોડાઈને આપણે આપણા દેશ અને સમાજનું નવનિર્માણ કરીએ.

છેલ્લા કેટલાક સમયથી આપણા દેશમાં, દેશભરના જનસામાન્યને સીધા સ્પર્શતા ના હોય એ પ્રકારના, તેમજ કોઈ ધર્મવિશેષ કે જ્ઞાતિ વિશેષને સીધા જ સ્પર્શતા મુદ્દાઓને છેડીને દેશની વર્તમાન વિકટ અને ગંભીર પરિસ્થિતિમાંથી ધ્યાન હટાવવાનો આયોજનબદ્ધ મનસૂબો હોય તેવું સ્પષ્ટ થઈ રહ્યું છે. તાજેતરમાં છેડવામાં આવેલા તલાક, બહુપન્નિત્વ, લગ્નેતર સંબંધ, સમલૈંગિકતા, સ્ત્રી સ્ક્રિમ, મંદિરમાં કે મુંબઈ હાજીઅલી દરગાહમાં સ્ત્રી પ્રવેશ જેવી વર્ષોપુરાણી ધાર્મિક પ્રથામાં ફેરફાર કરવો, આ બધું જ જોતા સ્પષ્ટરૂપે પ્રતીત થઈ રહ્યું છે કે, આ બધા જ મુદ્દાઓ આમ આદમીને સીધા સ્પર્શતા નથી પરંતુ દેશમાં ચાલી રહેલી આર્થિક અરાજકતા, મુખ્યત્વે બાળકો પર થઈ રહેલા સરાજહર બળાત્કાર અને હત્યા, મહિલાઓની સુરક્ષા ઉપરાંત ખેડૂતો અને યુવાઓની કપરી પરિસ્થિતિ, તાજેતરમાં સામે આવેલો 'me too' નો મામલો, મોંઘવારી, ટોળશાહીના ભયંકર હુમાલાઓમાં અનેક નિર્દોષ લોકોની કુલ્લક કારણોમાં હત્યા,

મોંઘા શિક્ષણ અને આરોગ્ય, તેમજ બેરોજગારી વગેરે જેવી અનેક સામાન્ય વ્યક્તિને સીધી સ્પર્શતી અને રોજિંદા જીવનની પાયાની જરૂરિયાતની બાબતોને ગોણ કરી જે મુદ્દાઓ જરૂરી નથી એને ઉકાળીને જાણે કે એક તીરથી બે પક્ષીઓનો શિકાર કરાતો હોય તેવું સ્પષ્ટ થઈ રહ્યું છે.

આવો, આપણે સૌ સાથે મળી દેશ અને સમાજમાં શાંતિ અને ભાઈચારો સ્થપાય અને કાયમ રહે, દેશની બધી જ મહિલાઓની સર્વાંગી સુરક્ષાની સાથે સ્ત્રી અધિકારોનું રક્ષણ થાય અને કોઈપણની ઉપર કોઈપણ પ્રકારનો નાહકનો જુલ્મ કે અન્યાય ન થાય અને આપણો દેશ બધી જ પ્રકારની અરાજકતામાંથી બહાર આવી

સર્વેને બંધારણે અર્પેલા હક્કો તેના સાચા સ્વરૂપમાં મળે તે માટે સંઘર્ષરત થઈ કોઈપણ મહિલા અધિકારોનું હનન અટકાવીએ. આવો, આપણે એક ડગ આગળ વધીએ ખરા અર્થના સ્ત્રીસશક્તિકરણ તરફ, આવો, હટાવીએ સૌ સાથે મળી સમાજની બઢીઓને, કોઈના પણ હાથા બન્યા વિના સાચાં અર્થમાં આપણે સમાજની નવરચનામાં જોડાઈને આપણે આપણા દેશ અને સમાજનું નવનિર્માણ કરીએ. ●

(લેખક, જમાઅતે ઈસ્લામી હિંદ, ગુજરાત મહિલા પાંખના સેક્રેટરી છે.)

લેખકો થી નિવેદન

લેખકોથી નિવેદન કરવામાં આવે છે કે તેઓ તેમની રચના/લેખન બે થી ચાર પાનામાં લખે. નવા લેખકોને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવશે. લેખનો સ્વચ્છ અક્ષરમાં લખવા વિનંતી. રાજનિતિ, શૈક્ષણિક, ધાર્મિક, નૈતિક, મુસ્લિમ દુનિયા, સામાજિક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય મુદ્દો/ સમસ્યાઓ, મહિલા જગત, વ્યક્તિત્વ વિકાસ, પરિચય, વાર્તા, જ્ઞાન-વિજ્ઞાન, બાળજગત, નવું દ્રષ્ટિકોણ વગેરે જેવા વિષયો પર લખી 'યુવાસાથી'ના સરનામે મોકલી આપે.

— સંપાદક મંડળ

Eye Guard Opticals

Irfan Saiyad Mo.: 98252 84358



We make spectacles as per Dr. Prescription. Fitting of spectacles will be done on Japan Automatic Machine



S-B-3, Sunrise Point, Hanuman Gali, Opp. Kumar Sala No. 1, Raopura, Vadodara

સંકેતો

RSS - પેરેડાઈમ શિફ્ટ

મુહમ્મદ ઉમર વહોરા



અંગ્રેજીમાં એક શબ્દ સમૂહ છે PARADIGM SHIFT - ધરમૂળથી ફેરફાર કે બદલાવ તરફ. પેરેડાઈમ શિફ્ટ - જેની સમજૂતીમાં એમ કહી શકાય કે કાર્યશૈલી કે વૈચારિક અભિગમ અને સ્વીકાર્ય પદ્ધતિમાં ધરબમ કે મહત્વપૂર્ણ ફેરફાર. સપ્ટેમ્બરના મધ્યમાં દિલ્હી ખાતેના એક કાર્યક્રમમાં આરએસએસના સરસંઘચાલક એટલે કે વડા, મોહન ભાગવતે જે ખુલાસા, ૩ દિવસ સુધી પોતાની સંસ્થાની દેશ માટેની દ્રષ્ટિ, RSS - VISION of INDIA, દ્વારા કર્યા છે તે એટલું જ નહીં કે અણધાર્યાં છે પરંતુ આર.એસ.એસ.ની વિચારસરણી, તેનો ઇતિહાસ તથા તેની કાર્યપદ્ધતિ જોતાં ખરેખર આશ્ચર્યજનક છે. આમતો ભારતિય જનતા પાર્ટીની આ માતૃસંસ્થા ઘણીવાર પોતાની પોલીસી અને પ્રોગ્રામ બાબતે બોલતી હોય છે પરંતુ તેઓની આઈડીયોલોજીકલ એટલે કે વૈચારિક દ્રષ્ટિકોણ બાબતે તેઓ ભાગ્યે જ કોઈ ફોડ પાડે છે. ભાગવતજી એ ખરેખર

જૂદો જ ચીલો ચાતર્યો છે અને રામ માધવ જે તેમની થીકટેંકના અગત્યના વ્યક્તિ છે અને ભારતીય જનતા પાર્ટીના જનરલ સેક્રેટરી પણ છે તેઓએ glasnost કહી તેમની વાત બિરદાવી છે છેલ્લા ઘણા સમયથી રાકેશ સિંહા, નરેશ વિજય, રામ માધવ જેવા સઘ પ્રચારકો બૌદ્ધિક સ્તરે આર.એસ.એસ.ને સ્વીકૃતિ મળે, તે માટે વિજાણુ તથા પ્રિન્ટ માધ્યમોમાં એડીયોટીનું જોર લગાવી રહ્યા છે. આ કાર્યક્રમનું નામ પણ સંવાદ રાખેલ. ડંડાના બદલે ચર્ચા દ્વારા જીતવાની તેમની આ કોશિશોને આજના માહોલમાં પ્રસાર-પ્રચાર માધ્યમો દ્વારા ભરપૂર સહકાર મળી રહ્યો છે.

સંઘની ગતિવિધિઓ તેની શાખા મારફતે સંચાલિત થાય છે. કુમળી વયના બાળકોને શરૂઆતમાં જ શારીરિક પ્રશિક્ષણ થકી લાઠી ચલાવવા અને કસરતોથી તૈયાર કરવામાં આવે છે. સાથે સાથે સૈદ્ધાંતિક શિક્ષણ થકી તેમના વિચારોને એક ખાસ દિશા આપવામાં આવે છે. તેઓના માનસમાં આ વાત ઠસાવી દેવામાં આવે છે કે આપણો ભારત પ્રાચીન અને મહાન

દેશ છે. તેની વિચારધારા તાર્કિક રીતે ખુબ જ ઉચ્ચ રહી છે અને મૂળ નિવાસી આર્યો એટલે કે ઉચ્ચ હિન્દુઓ જ છે. અહીં બહારના આક્રમણખોરો ખાસ કરીને, મુસલમાનોએ લૂંટ ચલાવી અને તલવાર થકી લોકોનું ધર્મ પરિવર્તન કરાવી રાજ કરેલ છે, જેનો બદલો લેવો જરૂરી છે. મુહમ્મદ ગઝની જેણે સોમનાથનું મંદિર ધ્વસ્ત કર્યું અને પૃથ્વીરાજ ચૌહાણને મુહમ્મદ ઘોરીએ દગાથી હરાવી દીધો. આવા ઉદાહરણોથી એમના માનસને એક ખાસ પ્રકારની પ્રક્રિયામાં સતત રાખી તૈયાર કરવામાં આવે છે. ઇતિહાસનો તટસ્થ અભ્યાસ ક્યારે પણ ન થાય તેવું તેનું માનસ તૈયાર કરવામાં આવે છે. અમારી સભ્યતા અત્યંત મહાન હતી, બધી જાતિઓને સમાનતાનો દરજ્જો મળેલ હતો. મહિલાઓનું સ્થાન ઘણું ઊંચું હતું. પરંતુ મુસલમાનો આવ્યા જેના કારણે સમાજમાં અસમાનતા આવી અને મહિલાઓનું સન્માન પણ ઘટી ગયું. મુસ્લીમ જાલીમ રાજાઓએ મંદિરોને નષ્ટ કર્યા અને તલવારની અણીએ ઇસ્લામનો ફેલાવો કર્યો. મહારાણા પ્રતાપ અને શિવાજી જેવા

રાજાઓ પેદા થયા જેઓએ હિન્દુ સમાજની રક્ષા કરી. પ્રસિદ્ધ ગુજરાતી સાહિત્યકાર ચંદ્રકાંત બક્ષીનું ઇતિહાસ બાબતે અવલોકન અત્રે ટાંકવું યોગ્ય રહેશે. હિન્દુઓ ઇતિહાસ અંધ પ્રજા છે. **mythology- fiction** પૌરાણિક કથાઓ- દંત કથા અને ઇતિહાસ વચ્ચે કોઈ તફાવત તેઓ સમજતા નથી. પૌરાણિક કથાને જ ઇતિહાસ સમજે છે. આભાર મુસલમાનોનો કે તેઓએ અહીં આવી ઇતિહાસ લખવાની શરૂઆત કરી. અને સ્વાભાવિક છે ઇતિહાસકાર ઉપર તેના પોતાના વલણનો પ્રભાવ રહેજ. પરંતુ ઇતિહાસથી અવગત થવાનો મોકો મળ્યો. ઇતિહાસને સાંપ્રદાયિકતાના ચશ્માથી જોઈએ તો તટસ્થતા ક્યાંથી જળવાય. બીજી વાત જે કચ્છના પ્રખ્યાત વરિષ્ઠ સાહિત્યકાર હરેશ ધોળકિયા એ એક સભામાં કરી હતી. ઇસ્લામે બે અદ્ભુત ભેટ આપી છે. એક સમાનતા અને બીજી એકેશ્વરવાદ હવે સંઘની આ વિચારધારા જે અસમાનતાની જવાબદારી ઇસ્લામ ઉપર થોપે છે તે ક્યાં ટકશે.

સ્વાધીનતા સંગ્રામ ટાણે પણ તેઓ સ્પષ્ટ રીતે કોંગ્રેસ અને ગાંધીજીની સામે રહ્યા અને જરૂર પડે બ્રિટિશરોને સાથ પણ આપી દીધો. રાષ્ટ્રવાદનું ઝેર સીધું જર્મનીના પાસેથી મેળવી બંને વિશ્વયુદ્ધને જોયા પછી પણ એ જ સ્વરૂપે આ ઝેરને ઘોળતા રહેવાનું જ વલણ સંઘે અપનાવેલ છે. હિટલર સંઘનો આદર્શ શરૂઆતથી જ રહ્યો છે. જેની ઝાંખી સ્પષ્ટ રૂપે હાલ આપણા દેશની પ્રજા ભોગવી રહી છે. ગાંધીએ મુસલમાનોનું તૃષ્ટિકરણ કર્યું, જેનાથી તેની હિંમત વધી અને પાકિસ્તાન માગ્યું અને મેળવ્યું, તથા નેહરુની નીતિને કારણે કાશ્મીર જે આપણું અવિભાજ્ય અંગ હતું તે હજુ

પણ સમસ્યા બની રહેલ છે. આ પ્રશિક્ષણ મેળવ્યા પછી જે પ્રચારક કે સ્વયંસેવક તૈયાર થાય તેને, સમાજના વિભિન્ન વિભાગોમાં, જુદા જુદા સંગઠન, જેમ કે વિશ્વ હિન્દુ પરિષદ, બજરંગ દળ, વનવાસી કલ્યાણ આશ્રમ, સેવાભારતી, ભારતીય જનતા પાર્ટી, અખિલ ભારતીય વિદ્યાર્થી પરિષદ, વિગેરે થકી મૂકવામાં આવે છે અને તે સમાજનું ઘડતર પોતાના સંગઠનની

ગ્લોબલાઈઝેશનના આ જમાનામાં લોકશાહી સરકારો જ્યારે કોર્પોરેટ્સ ચલાવતા હોય ત્યારે આવી સાંકડી અને સંકીર્ણ વાતો રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ઘણી વાહિયાત લાગે છે. તેથી તેના દબાણમાં પણ નહીં મોહર પડેરવું પડે છે, એવું સ્પષ્ટ દેખાય છે. ખાસ કરીને કટ્ટરતા અને કોર્પોરેટની આ કોકટેઈલ ભારતની લોકશાહીમાં અદ્ભુત પરિણામો આપી, સત્તા મેળવવા અને ટકાવવા અનિવાર્ય હોય ત્યારે.

વૈચારિક પદ્ધતિમાં જ થાય તેનો આગ્રહ પણ રાખે છે. આમ તો આ બધા સ્વતંત્ર સંગઠન દેખાય છે પરંતુ પ્રશિક્ષિત પ્રચારકના હાથમાં તેનું સંચાલન હોય છે અને તે સતત સંઘથી પ્રેરિત હોય છે. અત્રે વાજપેયીનું એ કથન જે તેઓએ અપ્રવાસી ભારતીયો સમક્ષ કહ્યું હતું કે હું પહેલા સ્વયંસેવક છું અને પછી પ્રધાન સેવક, તે સૌએ યાદ કરવું રહ્યું. આટલેથી જ ન અટકતા જે લોકો સમાજમાં ઉદાર અને

સહિષ્ણુતાનું વલણ અપનાવે છે તેમને પણ કઠેરામાં ઉભા કરી દેવામાં આવે છે. આજ માનસ માં ઘોળાએલ ધૃણાએ ગાંધીની હત્યા કરી. ગોડસે આ જ પ્રક્રિયામાં ઘડાયેલો હતો અને સંઘના પ્રચારક હતો. સરદાર પટેલે સંઘ દ્વારા સમાજમાં ફેલાતી આ ધૃણાને પારખી લીધી અને એટલે જ તેના ઉપર પ્રતિબંધ પણ મુક્યો. બે એક વર્ષ પહેલા સંઘે પોતાના ગણવેશને પણ ચડીમાંથી પેન્ટમાં રૂપાંતર કર્યો અને સાથે સાથે લાઠીમાંથી તલવાર અને પિસ્તોલ સુધી પણ તેઓ આગળ વધી રહ્યા છે. તે વખતે પણ આ જ સવાલ ઉઠ્યો હતો કે શું ચડીમાંથી પેન્ટમાં આવવાથી વૈચારિક પરિવર્તન પણ આવશે કે કેમ? અંગ્રેજી ભાષા સામે પણ તેઓ એ યુદ્ધ છોડેલ અને હિન્દીને રાષ્ટ્રભાષા તરીકે થોપી દેવા અને એક દેશ એક ભાષાનું સૂત્ર પ્રજાના ગળે બેસાડવા એડિટોરીયલનું જોર પણ લગાવેલ. આજે આપણા દેશમાં જે ધૃણા અને તનાવ દેખાઈ રહ્યો છે તેની પાછળ આ જ વિકૃત ઇતિહાસ અને આ જ સંકુચિત માનસિકતા ભાગ ભજવી રહી છે. તેમની કથની અને કરણીમાં તફાવત શરૂઆતથી જ જોયો અનુભવ્યો છે. હવે આ જાહેરાતો પછી શું તેમાં કોઈ બદલાવ આવશે તે છે યક્ષ પ્રશ્ન. ઈન્ડિયન એક્સપ્રેસે પોતાના એડિટોરિયલમાં આ જ સવાલ ઊભો કર્યો છે શું ભાગવતનો આ સંદેશ તેના નીચેના સંગઠનો સ્વીકારશે અને તેને અનુસરશે કે કેમ? અને જમીની સ્તરે તેમની વિચારધારામાં પરિવર્તન આવશે કે કેમ? ટાઈમ્સ ઓફ ઈન્ડિયાએ પણ પોતાના એડિટોરિયલમાં સ્પષ્ટ લખ્યું છે કે સર સંઘ સંચાલકનો મત સંઘમાં આખરી હોય છે અને તેઓએ આ બોલેલું પાળી બતાવવું પડશે. **Bhagvat will now have to ensure that**

swayamsevak walk his talk.

આ અગાઉ ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે, એક કુવો, એક મંદિર, એક સ્મશાનની ફોર્મ્યુલા થકી પ્રજાને, એટલે કે હિંદુ પ્રજાને એક કરવા આર.એસ.એસ.એ પ્રયત્ન કરી જોયો છે. પરંતુ તેનો કોઈ ખાસ પ્રતિસાદ ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં જોવા મળેલ નથી. બદલે જાતિવાદ વધુ ઊભરી રહ્યો હોય એવું સ્પષ્ટ દેખાઈ રહ્યું છે. આ વ્યાખ્યાનમાં ભાગવતે ઘણા હિન્દુ હીરો, જેમકે શિવાજી, હેડગેવાર ગોલવાલ્કર, ગુરુ નાનક, ગુરુ ગોવિંદ સિંઘ, ગાંધી અને ટાગોર આ સર્વેનો તો ઉલ્લેખ કર્યો, પરંતુ કબીર, અકબર કે આઝાદ જેવી કોઈ મુસ્લિમ પ્રતિભાનો ઉલ્લેખ પણ ન કર્યો. બંધારણ વિશે પણ સંઘનો વિરોધ શરૂઆતથી જાણીતો છે આંબેડકર જેમને તેઓ હાલ હીરો બતાવે છે તે ૧૯૫૦ ની સાલના વિલન હતા.

તો આવો ચકાસીએ ભાગવતજીની એ વાતો જે તેમણે આર.એસ.એસ.ના વિઝન ઓફ ઇન્ડિયા દ્વારા દેશમાં બતાવવા માટે ગંભીર પ્રયત્ન કર્યો છે.

૧. અમારી સંસ્થા દેશના બંધારણ અને તેના આમુખમાં જણાવેલા મૂલ્યોનો આદર કરીને સ્વીકારે છે. અત્રે એ યાદ રહે કે ઇમરજન્સી દરમિયાન સેક્યુલારિઝમ અને સોશિઅલિઝમનો જે ઉમેરો ઇન્દીરાગાંધીએ કરેલ હતો, તેની સ્વીકૃતિ તેમના માટે કુઠરાઘાત સમાન હતી..

૨. સેક્યુલારિઝમ અને સોશિઅલિઝમ અમારી વિચારસરણીનો ભાગ બનશે તેની સામે અમને વાંધો નથી. આપણે હિંદુત્વવાદી રાષ્ટ્રવાદની ઓળખ મૂલ્યાંકન અને વર્તનમાંથી બહાર આવીને કોન્સ્ટિટ્યૂશનલ નેશનાલિઝમ,

બંધારણીય મૂલ્યો આધારિત રાષ્ટ્રવાદનો દેશમાં પ્રચાર-પ્રસાર

સંઘના પ્રચારક ઈન્દ્રેશ કુમારે ૨૦૦૨માં મુસ્લિમ રાષ્ટ્રીય મંચ એમ.આર.એમ.ની રચના કરી પરંતુ તેના થકી પણ એ જ જૂની વાતો, આર્ટીકલ ૩૭૦ નાબૂદ કરવાની, ગૌમાસ ખાવાનું બંધ કરવાની, તથા બાબરી મસ્જિદની જગ્યા ઉપર જ રામ મંદિર બાંધવાની દોહરાવતા રહ્યા. હિંદુ શબ્દ આકરો લાગતો હોય ત્યાં ભારતીય મૂકી અને પોતાની વાતો સંઘ પારિભાષિત કરતો રહ્યો છે. ક્રિશ્ચિયનો અને મુસલમાનોથી તેમનો ખાસ વાંધો એ છે કે તેમના પવિત્ર સ્થળો રામ અને મકકામાં છે એટલે ભારત સાથેનું તેમનું જોડાણ ન તો પ્રાકૃતિક છે ન તો તાર્કિક. પરંતુ આ જ સંઘ ભારતના શિયાપંથના લોકો સાથે જુદો વ્યવહાર કરે છે. જોકે તેઓ કોમ અને નજફથી પોતાના ફતવા મેળવતા રહે છે. અને દાઉદી વોહરાને પણ સાથે રાખવામાં તેમને કોઈ છોછ નથી. ટૂંકમાં સંઘનો ઇતિહાસ ચકાસીએ તો એ સ્પષ્ટ દેખાય છે કે તેઓનું વલણ હંમેશા દંભી રહ્યું છે.

કરવો પડશે.

૩. કોંગ્રેસે આઝાદી દરમિયાન આપેલ

ફાળાને અમો બિરદાવીએ છીએ. તેમના ટોચના નેતાઓના ફાળાની પણ નોંધ લઈએ છીએ. અને કોંગ્રેસ-મુક્ત ભારતના વિચારને અમો ટેકો આપતા નથી. વિવિધતામાં એકતાના ખ્યાલને ટેકો આપી, દેશમાં જુદા જુદા વિચારો પ્રવૃત્તિઓને અમો બિરદાવીએ છીએ.

૪. અમે કોંગ્રેસ-મુક્ત ભારતને બદલે દેશમાં જુદા જુદા વિચારો રીતરિવાજો ખાનપાનની વિવિધતાની યુક્તિને ટેકો આપીએ છીએ. સૌ સાથે મળી વિકાસ કરે તેમાં માનીએ છીએ. હું દેશના નાગરિકોની ભારતીય તરીકેની ઓળખને (હિન્દુ તરીકે નહીં) ગૌરવભરે સ્વીકારું છું.

૫. હિન્દુ રાષ્ટ્રની વિભાવના સ્પષ્ટ કરતા તેઓએ કહ્યું કે આજથી ૮૦ વર્ષ પહેલા ગોલવેલકરે પોતાના પુસ્તક bunch of thoughtsમાં મુસ્લિમો અને ખ્રિસ્તીઓને આ દેશના દુશ્મનો તરીકે ઓળખાવ્યા હતા. પરંતુ હવે ૨૧મી સદીમાં, આ નવા વિશ્વમાં, આ વિચાર અને વર્તનને કોઈ સ્થાન નથી. હિન્દુ રાષ્ટ્રનો અર્થ એ નથી કે આપણા દેશમાં મુસ્લિમોનું કોઈ સ્થાન જ નથી. જે દિવસે દેશમાં મુસ્લિમોનું કોઈ સ્થાન રહેશે નહીં તે દિવસે હિન્દુત્વ પણ મૃતપાય થઈ જશે.

૬. હિંદુઓ જ્યારે વિશ્વના જુદા જુદા દેશોમાં જઈને સ્થાયી થયા છે, ત્યારે વિધર્મીઓને દુશ્મન ગણવાનો વિચાર અને વર્તન હવે અપ્રસ્તુત છે. બહારની દુનિયામાં હિન્દુઓ પોતે જ લઘુમતીમાં છે. જો આ જ વહેવાર ખ્રિસ્તીઓ અને મુસ્લિમો



બીજા દેશોમાં હિન્દુઓ સાથે કરવા માંડે તો તેમને કોણ બચાવશે? એસીના દાયકામાં શીતયુધ્ધની સમાપ્તિ ટાણે રશિયન પ્રમુખ ગોર્બાચોવએ glasnost ખુલ્લી હવાનો, openness એટલે કે મુક્તિનો સંદેશ પાઠવ્યો જે સામ્યવાદના અંતની સ્વીકૃતિ નો હતો. રશિયાનું વિઘટન થયું અને અમેરિકા એકમાત્ર મહાસત્તા તરીકે સ્થાપિત થયું તે સમયે વિશ્વભરમાં જે માહોલ બન્યો હતો તેનો અનુભવ ભારતમાં આ ક્ષણે ઘણા લોકોને થવા લાગ્યો.

ક્રિસ્ટોફ જેફરલોટ જેઓ કિંગ ઇન્ડિયા ઇન્સ્ટિટ્યૂટ લંડન ખાતે પ્રોફેસર છે અને ઇન્ડિયન એક્સપ્રેસમાં ભારતના રાજકારણની સમીક્ષા લખતા રહે છે, તેમના મત મુજબ કટોકટીમાં જમાઅતે ઇસ્લામીના કાર્યકરો સાથે મહિનાઓ સુધી જેલમાં રહ્યા બાદ તેઓએ બિન હિન્દૂ માટે સંઘના દ્વાર ખોલ્યા હતા. સંઘના પ્રચારક ઇન્દ્રેશ કુમારે ૨૦૦૨માં મુસ્લિમ રાષ્ટ્રીય મંચ એમ.આર.એમ.ની રચના કરી પરંતુ તેના થકી પણ એ જ જૂની વાતો, આર્ટીકલ ૩૭૦ નાબૂદ કરવાની,

ગૌમાસ ખાવાનું બંધ કરવાની, તથા બાબરી મસ્જિદની જગ્યા ઉપર જ રામ મંદિર બાંધવાની દોહરાવતા રહ્યા. હિંદુ શબ્દ આકરો લાગતો હોય ત્યાં ભારતીય મૂકી અને પોતાની વાતો સંઘ પારિભાષિત કરતો રહ્યો છે. ક્રિશ્ચિયનો અને મુસલમાનોથી તેમનો ખાસ વાંધો એ છે કે તેમના પવિત્ર સ્થળો રોમ અને મકકામાં છે એટલે ભારત સાથેનું તેમનું જોડાણ ન તો પ્રાકૃતિક છે ન તો તાર્કિક. પરંતુ આ જ સંઘ ભારતના શિયાપંથના લોકો સાથે જુદો વ્યવહાર કરે છે. જોકે તેઓ કોમ અને નજફથી પોતાના ફતવા મેળવતા રહે છે. અને દાઉદી વોહરાને પણ સાથે રાખવામાં તેમને કોઈ છોછ નથી. ટૂંકમાં સંઘનો ઇતિહાસ ચકાસીએ તો એ સ્પષ્ટ દેખાય છે કે તેઓનું વલણ હંમેશા દંભી રહ્યું છે. આઝાદી પછીના સમયથી, જ્યારે તેઓ સત્તા ઉપર હોય ત્યારે મુખ્ય અને જ્યારે સત્તાથી દૂર હોય ત્યારે પછાત. સામાન્ય હિંદુને તેઓ ધાર્મિક બનાવે અને હિન્દુ બનાવે ત્યાં સુધી તો કોઈ જ વાંધો નથી, કારણ કે ધાર્મિક માણસ સ્વાભાવિક રીતે જ રૂઢિવાદી પણ હોવાનો જ પરંતુ તેમની વિચારસરણી અને માનસિકતા બંને લઘુમતીઓ ખાસ કરીને મુસ્લિમો માટે જે ધિક્કાર પ્રજ્વલિત કરે છે, અને જે રીતે ખુનસથી લોકોના માનસમાં મુસ્લિમ દ્વેષ ભરે છે, તેનાથી જ સામાન્ય ધાર્મિક હિન્દુ, જાણે-અજાણે સંઘના રવાડે કટર અને મુસ્લિમ ધિક્કારથી પીડાતો જ જોવા મળે છે. હવે આ ધિક્કાર સાથે માણસ સાદું, મીઠું, હૂંફાળું, સદ્ભાવના વાળું સાહજિક જીવન કેમનું જીવશે, વારુ. એટલે જ ભાગવતના આ ઉચ્ચારણો બાદ પણ સંઘના વર્તનમાં કોઈ ફેરફાર થશે તેની આશા રાખવી મુશ્કેલ છે.

એક તરફ રામ માધવ glasnostની વાત કરે છે તો પાછળ જ તેમના સંયુક્ત સચિવ મનમોહન વૈદ ઇન્ડિયન એક્સપ્રેસમાં લખે છે કે આ બધી વાતો જ નકામી છે. સંઘ પહેલાથી ખુલ્લો છે અને જે લોકો જાણતા નથી તેઓ જ આવી વાતો કરતાં રહે છે. હવે બોલો!! તમે કોણે સાચા માનશો ? રામ માધવ ને કે મનમોહન વૈદ ને ? સંઘ પોતે જ ગૂંચવાયેલો છે એવું સ્પષ્ટ દેખાય છે. અને એટલે જ એ બધાને પણ આ ગૂંચવાડામાં રાખવા માંગે છે.

હવે દશેરાના વક્તવ્યમાં ભાગવતજીએ ફરી રામ મંદિર રાગ આલાપ્યો છે. સુપ્રીમ કોર્ટ-બંધારણ બધું માળિયા પર. ચૂંટણી ૨૦૧૯ માથા ઉપર છે ને!! walk the talkમાં બન્નેમાં ‘એલ’ સાઈલેન્ટ છે. તેમના મેસેજમાં પણ શું સાઈલેન્ટ છે તે સમજવું રહ્યું.

અને છેલ્લે ગ્લોબલાઈઝેશનના આ જમાનામાં લોકશાહી સરકારો જ્યારે કોર્પોરેટ્સ ચલાવતા હોય ત્યારે આવી સાંકડી અને સંકીર્ણ વાતો રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ઘણી વાહિયાત લાગે છે. તેથી તેના દબાણમાં પણ નવું મોહરું પહેરવું પડે છે, એવું સ્પષ્ટ દેખાય છે. ખાસ કરીને કટરતા અને કોર્પોરેટની આ કોકટેઈલ ભારતની લોકશાહીમાં અદ્ભુત પરિણામો આપી, સત્તા મેળવવા અને ટકાવવા અનિવાર્ય હોય ત્યારે.

એમ લાગે છે કે ભાવિમાં આપણને RSSના ઘણાં flip flop જોવા મળશે. **So, the RSS is changing and the RSS has not changed. ●**

(લેખક નિવૃત્ત મુખ્ય ઇજનેર ગેટકો - જીઈબી છે. આપનો સંપર્ક mgvgetco@yahoo.co.in ઉપર કરી શકાય છે.)

ચિંતન

પ્રાંતવાદનું ભૂત

અનવર ખાન

ભારત ક્ષેત્રફળની દૃષ્ટિએ એક મોટો દેશ છે અને વસ્તીન હિસાબે તો વિશાળ છે જ. તેની બીજી વિશિષ્ટતા તો આ છે કે અહીં કોઈ એક વર્ણ કે વંશના લોકો નથી વસતા. અહીં ગોરા પણ છે અને કાળા પણ. અહીં ખૂબ જ પ્રાચીન વસ્તી (વંશ કે જ્ઞાતિના લોકો) પણ છે જેમને આદિવાસી કહેવામાં આવે છે. તેઓ આજે પણ જંગલો અને પહાડો તેમજ ખીણ પ્રદેશમાં વસે છે. તેઓ કોઈ એક પ્રદેશમાં નહીં બલ્કે દેશના વિવિધ ભાગોમાં વસે છે. એ લોકો પણ છે કે જેઓ પોતાને ઉચ્ચ વર્ણ-વંશના માને છે. આ લોકો સભ્યતા-સંસ્કૃતિથી સુસજ્જ છે. એટલે કે સાક્ષર પણ છે, અને તેઓના રહેણાંક પણ પોત-પોતાની પસંદગી અને ભવ્ય છે. સંસ્કૃતિના જે જે ચિહ્નો-પ્રતીકો ગણાય છે તે પણ તેમની સાથે જ જોડાયેલા છે. જ્યારે કે આદિવાસી વસાહતો સભ્યતાની ચમકદમકથી બહુ દૂર છે. તેમના ત્યાં શિક્ષણની પણ ઉણપ છે, બલ્કે તેઓ અભણ છે એમ કહીએ તો પણ કદાચ ખોટું નહીં હોય.

આપણા દેશની એક વિશિષ્ટતા આ પણ છે કે અહીં વિવિધ ભાષાઓ બોલવામાં આવે છે. આ પાસાથી કદાચ

આ વિશ્વનો એકમાત્ર દેશ હશે કે જ્યાં આટલી બધી ભાષાઓ બોલવામાં આવતી હોય. આસ્થાઓની વિવિધતા પણ અહીં જોવા મળે છે. તે એટલે સુધી કે અહીં જે લોકોને હિંદુ કહેવામાં આવે છે તેઓ પણ આસ્થાની દૃષ્ટિએ એક સરખા નથી. ક્યાંક રામની પૂજા થાય છે, તો ક્યાંક રાવણને પૂજવામાં આવે છે. દેવી-દેવતાઓ પણ અલગ-અલગ છે.

ભારતની લાક્ષણિકતા ઈન્ડિયન યુનિયન જેવી છે. આ દૃષ્ટિએ કોઈપણ પ્રાંત કે રાજ્યનો રહેવાસી સ્વતંત્રપણે દેશના ગમે તે પ્રાંત કે રાજ્ય કે પ્રદેશમાં જઈ, રહી, વસી અને જીવન ગુજારી શકે છે. આ તેનો બંધારણીય અધિકાર છે. આમાં આર્થિક રીતે પછાત કે નબળા રાજ્યના લોકો વધુ



આર્થિક વિકાસ ધરાવતા રાજ્ય ભણી જાય એ સ્વભાવિક છે.

આવી જ કોઈ પરિસ્થિતિ મુજબ અગાઉ મહારાષ્ટ્રમાં અન્ય રાજ્યોના લોકો જતા-વસતા, કમાતા અને જીવન ગુજારતા હતા. જ્યાં એક તબક્કે તેનો વિરોધ થયો હતો જેમાં ગુજરાતીઓને પણ ઘણું ભોગવવું પડ્યું હતું. હવે આજે એવી જ કંઈ પરિસ્થિતિ ગુજરાતમાં પણ જોવા મળી રહી છે. શરૂઆત એક વ્યક્તિગત ગુનાહિત ઘટનાથી થઈ છે અને એ બાબત આજે વધુ વિસ્તરતી જઈ રહી છે. ગુજરાતમાં બિહાર અને ઉત્તરપ્રદેશ વિ. સહિતના પરપ્રાંતીય લોકો અહીં પ્રાંતવાદનો ભોગ બની રહ્યા છે. સમયસર અને નક્કર

કાર્યવાહી નહીં થવાના કારણે પર-પ્રાંતીય લોકો ગુજરાતથી હિજરત કરી રહ્યા છે. તેમની સંખ્યા રોજેરોજ વધતી જઈ રહી છે. આ અંગે સરકાર દ્વારા કડક પગલા ભરવાની વાત તો કહેવાઈ રહી છે. ૪૦૦-૪૫૦ જેટલા લોકોની અટકાયત પણ કરવામાં આવી છે, પરંતુ આનાથી હિજરતાની ઘટનાઓ અટકી નથી, તેની અસર ક્યાં, કેવી અને કેટલી થશે એ તો આવનાર સમય જ બતાવશે! હજી પણ આ દિશામાં યોગ્ય પગલા ભરવાની તાતી જરૂર છે.

આ અંગે જે ઘટના કારણરૂપ હતી તે વ્યક્તિગત હતી અને તેના માટે દોષિતને કડકમાં કડક સજા કરવામાં આવે તેની સામે કોઈને વાંધો ન હોઈ શકે; પરંતુ કોઈ એકાદના વાંકે સમગ્ર સમૂહ કે પ્રાંતના લોકો સામે ગુસ્સો ધાલવવા કોઈ પણ રીતે ન્યાયી ન કહી શકાય. આવી બાબતોને બહાનું બનાવી કેટલાક લોકો આ પ્રશ્નને અવળા માર્ગે ચઢાવી ખોટું સ્વરૂપ આપવા પ્રયત્નો કરી રહ્યા છે. એ અંગે પણ ગંભીરતાથી વિચારવાની અને પગલા ભરવાની જરૂર છે. •



હરસ
મસા
ભગંદર

આધુનિક પદ્ધતિથી નિદાન-ઓપરેશન

રેડીયો-સર્જરી, વીડીયોરેક્ટોસ્કોપ
ડે-કેર દાખલ થવાની જરૂર નથી
ડૉ. એમ.સાદીક કામી (M.B.B.S., M.S.)
પેશન્ટ હાઉસ નરોત્તમ ઝવેરી હોલ સામે,
પાલડી, અહમદાબાદ
82640 04142, 90330 59513

શિક્ષણનો ઉદ્દેશ્ય

શિક્ષણના અર્થની જેમ શિક્ષણના ઉદ્દેશ મા પણ વિદ્વાનોના વચ્ચે ઊંડો મતભેદ જોવા મળે છે. માં-બાપ એમના બાળકોને સામાન્ય રીતે એટલા માટે ભણાવે છે કે તે ભણીને ખાવા કમાવવા યોગ્ય થઈ જાય. ‘શિક્ષણ ફક્ત રોજગાર માટે’ જ એમનો મૂળ ઉદ્દેશ હોય છે. જોકે મદેથી તે વાતને ઘણા ઓછા લોકો સ્વીકારે છે. હા, ખાવું-કમાવવું માનવીની ભૌતિક જરૂરિયાત છે. જોકે એ વાતની પૂરી ચિંતા અને પ્રયત્ન હોવા જોઈએ કે બાળક શિક્ષણ મેળવીને પગભર બની શકે. પરંતુ માનવતાની અપેક્ષા ફક્ત આ જ નથી. ફક્ત કમાવવા-ખાવાને શિક્ષણનો મૂળ ઉદ્દેશ માની લેવાથી બાળક આર્થિક જાનવર તો જરૂર બની જશે, મનુષ્ય ક્યારેય પણ નહિ બની શકે અને મુસલમાનો માટે તો પ્રાણથી પણ વધુ ઈમાન વ્હાલું હોય છે. આવી સ્થિતિમાં આજીવિકા અને ધન-દૌલતને જ જીવનનો ઉદ્દેશ માનીને શિક્ષા-દિક્ષાની વ્યવસ્થાને એની આસપાસ જ ચક્કર લગાવડાવવા હકીકતમાં બાળક પર ઉપકાર નહીં, ખુલ્લું ખુલ્લો અત્યાચાર છે.

આવી રીતે મોટા ભાગના શિક્ષકો

પણ શિક્ષણનો ઉદ્દેશ મોટેથી ભલે જે કંઈ પણ કહે, પરંતુ વ્યવહારિકરૂપે ‘શિક્ષણ-જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવા માટે’ જ ના હિમાયતી જોવા મળે છે. તે ઈચ્છે છે કે વિદ્યાર્થી પોતાનું સંપૂર્ણ ધ્યાન લખવા ભણવા, પોતાની શૈક્ષણિક યોગ્યતા વધારવા અને સારા ગુણો સાથે પરીક્ષા ઉત્તીર્ણ કરવા પર કેન્દ્રિત કરે. વ્યક્તિત્વનું પાસું (શારીરિક, વ્યવહારિક, નૈતિક વગેરે) તેમની નજરોથી સામાન્ય રીતે ઓઝલ રહે છે. જોકે સંતુલિત અને સફળ જીવન માટે આ પાસું પણ, એટલું જ નહીં, બલ્કે ક્યારેક આનાથી પણ વધુ ધ્યાન માંગી લે હોય છે. જ્ઞાન સંબંધી યોગ્યતામાં વૃદ્ધિ ચોક્કસ જ ખૂબ જ જરૂરી છે, અને અસામાન્ય રૂપથી ધ્યાનની પણ અપેક્ષા રાખે છે. પરંતુ વ્યક્તિત્વના બીજા પાસાને અવગણવા કે વિદ્વતા પર ન્યોછાવર કરી દેવાના પરિણામ પણ ખૂબ જ ખતરનાક હોય છે. અમારું પ્રતિ દિનનું અવલોકન છે કે સારા એવા, શિક્ષિત લોકો અને ઉચ્ચ શૈક્ષણિક યોગ્યતા ધરાવનારા લોકો તંદુરસ્તી, નૈતિકતા તથા આચરણની દ્રષ્ટીએ

વિભિન્ન ખામીઓના શિકાર થઈ પોતાના અને બીજાને ઉપયોગી થવાના બદલે અત્યંત નક્કામા અને હાનિકારક સાબિત થાય છે.

શિક્ષણના બીજા ઉદ્દેશો પણ પ્રસ્તુત કરવામાં આવે છે, જે ખાસ નીચે મુજબ છે:

(૧) સમાજના નિષ્ઠાવાન અને નિઃસ્વાર્થ સેવક બનાવવા.

(૨) દેશના સજ્જન નાગરિક બનાવવા.

(૩) વ્યક્તિત્વના વિભિન્ન પાસાઓને સમાન રૂપથી શણગારવું.

(૪) વ્યક્તિત્વ અને આત્મવિશ્વાસનો પણ વિકાસ કરવો.

(૫) જીવન પસાર કરવા માટે સંપૂર્ણ રીતે તૈયાર કરવા અર્થાત્ વિદ્યાર્થીઓને એ યોગ્ય બનાવવા કે -

- પોતાની રક્ષા પોતે કરે.
- જીવનની સામાન્ય જરૂરિયાતોની પૂર્તિ કરી શકે.
- બાળકો અને પરિવારનું પાલન-પોષણ અને સાર-સંભાળ રાખી શકે.
- સામાજિક સંબંધોને બનાવીને જાળવી શકે.
- રજાના સમયને સારી રીતે પસાર કરી શકે.

(૬) નૈતિકતા, આચરણ અને ચરિત્રને શણગારવું.

(૭) સ્વસ્થ શરીરમાં સ્વસ્થ મન-મસ્તિષ્કને પ્રગતિના સોપાન ચઢાવવો વગેરે.

શિક્ષણના ઉપરોક્ત ઉદ્દેશોના મહત્ત્વ અને લાભોને નકારી નથી શકતા. પરંતુ આમાંથી એક પણ એકલો ઉદ્દેશ નથી બની શકતો, કેમ કે દરેક અલગ અલગ અધૂરો, ખામીપૂર્ણ, એક પક્ષીય અથવા અસ્પષ્ટ છે.

શિક્ષણનો વાસ્તવિક ઉદ્દેશ :

શિક્ષણનો પ્રાથમિક ઉદ્દેશ, ઈશ્વરનો સજ્જન બંદો બનાવવું -

અર્થાત્ વિદ્યાર્થીઓની નૈસર્ગિક યોગ્યતાઓને ઉજાગર કરવી, તેમની પ્રાકૃતિક પ્રવૃત્તિઓને ખરી દિશા તરફ દોરવી અને તેને માનસિક, શારીરિક, વ્યવહારિક, અને નૈતિક દ્રષ્ટિથી ક્રમશઃ એ યોગ્ય બનાવવું કે તે અલ્લાહના આભારી બંદા ઈશસેવક બનીને રહે. સૃષ્ટિની વસ્તુઓનો તેની મરજી મુજબ ઉપયોગ કરે અને સાથે જ વ્યક્તિગત, પારિવારિક અને સામૂહિક જરૂરિયાત મુજબ તેની ઉપર જે જવાબદારીઓ તેના સર્જનહાર માલિક તરફથી લાગુ થાય છે, તેને એ યોગ્ય રીતે પૂર્ણ કરી શકે.

શિક્ષણનો આ ખરો, વ્યાપક અને મૂળ ઉદ્દેશ છે, કેમ કે -

અલ્લાહે બધાને પેદા કર્યા છે. તે જ બધાનું પાલન-પોષણ કરે છે. તે જ બધાની જરૂરતો પૂરી કરે છે. તે જ બધાનો માલિક, પૂજ્ય, ઈશ્વર, શાસક અને બાદશાહ છે. તેનું રાજ્ય અસીમ અને અનંત છે, સંપૂર્ણ સૃષ્ટિ પર તેની સત્તા છે. આપણી આ વિશાળ જમીન તેના અનંત સામ્રાજ્યનો એક નાનો ભાગ છે. અલ્લાહે આને જાત જાતના

સાધનો-સંસાધનોથી માલામાલ કર્યો છે. આ વસ્તુઓને આપણા તાબામાં આપીને આપણને અહીં વસાવ્યા છે. સૃષ્ટિની બધી વસ્તુઓનો ખરો અને સાચો માલિક તે જ છે. આપણને જે કંઈ મળ્યું છે, તે ઈશ્વરની અમાનત છે. આપણે તેના બંદા અને ગુલામ છીએ. તેણે આપણને જીવન પસાર કરવા માટે વિસ્તૃત માર્ગ બતાવ્યો છે. આપણું પરમ કર્તવ્ય છે કે આપણે તેની કૃપા અને મહેરબાનીઓના પ્રતિ આભારી બનીએ. તેના જણાવેલ માર્ગ પર ચાલીએ અને તેના સામ્રાજ્યમાં તેની મરજી પૂરી કરીએ. તેણે આપણા ઉપર જાત જાતની જવાબદારીઓ નાખી છે. તે જવાબદારીઓને



નિભાવવા માટે તેણે આપણને એક સુડોળ શરીર આપ્યું, જેમાં જાત જાતની યોગ્યતાઓ અને ક્ષમતાઓ નિહિત કરી દીધી છે. આપણી ચોતરફ જાત જાતના સાધન-સંસાધન ઉપલબ્ધ કર્યા છે. તેની આપેલી કોઈ વસ્તુ વ્યર્થ નથી. આપણી સફળતા અને ભલાઈ આમાં જ છે કે આપણે અલ્લાહે આપેલી શક્તિઓ, યોગ્યતાઓ અને સામગ્રીઓને તેની મરજી મુજબ ખર્ચ કરીએ અર્થાત્ તેના આભારી અને નેક બંદા બનીને રહીએ.

સીધી વાત છે, આ ઉદ્દેશ ત્યારે જ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે, જ્યારે શિક્ષણ-પ્રશિક્ષણમાં નિમ્નલિખિત વાતો આપણી સામે રહે:

(૧) શારીરિક તંદુરસ્તી - અલ્લાહે જે સુડોળ શરીર પ્રદાન કર્યું છે, તેની તંદુરસ્તી અને વિકાસ માટે જરૂરી જાણકારી આપવી.

(૨) નૈસર્ગિક યોગ્યતાઓ અને ક્ષમતાઓનો વિકાસ - અલ્લાહે મનુષ્યની અંદર જે પ્રાકૃતિક શક્તિઓ અને યોગ્યતાઓ નિહિત કરી દીધી છે, તે બધું તેના માટે ખૂબ જ જરૂરી અને ફાયદાકારક છે. તે બધાને વિકસિત કરવાની ચિંતા અને કોશિશ કરવી, તેના યોગ્ય ઉપયોગના સંદર્ભમાં સહાયતા અને માર્ગદર્શન આપવું, તેમાંથી એકને પણ ન તો દબાવવું અને ન તેને અવગણવું.

(૩) નૈસર્ગિક અભિરુચિઓ અને પ્રવૃત્તિઓને ખરી દિશા પર વાળવું અને શ્રેષ્ઠ તથા ફાયદાકારક ગતિવિધિઓ પ્રતિ અભિરુચિ અને લગાવ પેદા કરવો. ઈસ્લામિયત (ઈસ્લામી શિક્ષણ), ભાષા અને સાહિત્ય, સામાજિક જ્ઞાન અને પાઠ્ય સહગામી ક્રિયાઓ વગેરે દ્વારા આ કામ કરવામાં આવે, જેથી બાળકને તેની રજાનો સમય સારા અને ઉપયોગી અને લાભદાયક કાર્ય-કલાપોમાં લગાવવાની આદત પડે.

(૪) ખરી રીતથી સમજવું, વિચારવું અને ખરું ખોટું, સત્ય-અસત્યમાં ભેદ પારખવાની કસોટી ઉપલબ્ધ કરાવવી, જેથી ખોટી વિચારધારાઓ અને મિથ્યા ધારણાઓનો શિકાર ન થાય. (શિક્ષણનો ઉદ્દેશ્ય ભ્રમણાઓને દૂર કરવી અને સત્યની ખોજ કરવાનો છે. - સુકરાત)

(૫) વ્યક્તિગત, સામૂહિક અને પારિવારિક જવાબદારીઓનું ખરું જ્ઞાન અને તેને નિભાવવાનું વ્યવહારિક પ્રશિક્ષણ આપવું.

(૬) પ્રકૃતિના કારખાનાનું જ્ઞાન આપવું અને તેના છૂપા અને જાહેર થયેલા ખજાનાનો યોગ્ય ઉપયોગ જણાવવો.

(૭) લખતા-વાંચતા, શીખવવું અને અન્ય જાણકારીઓ પ્રદાન કરવી.
(૮) ચારિત્ર્યવાન અને સદાચારી બનાવવું. (સદ્ગુણો દ્વારા સુખની પ્રાપ્તિ જ શિક્ષણનો સાચો ઉદ્દેશ્ય છે. — એરિસટોટલ)

આ છે તે ઊંચા, ઉપયોગી અને કલ્યાણકારી ઉદ્દેશ જે બાળકોની શિક્ષા-દિક્ષાના સંબંધે વડીલોની દૃષ્ટિ સમક્ષ રહેવા જોઈએ, પરંતુ આનો મતલબ એ નથી કે બાળકોને સમય પહેલાં જ પ્રૌઢ બનાવવાની કોશિશ કરવામાં આવે અથવા તેના બાળપણના ગુણો, દિલચસ્પી અને શોખને અવગણીને શિક્ષણ-પ્રશિક્ષણનો કોઈ પ્રોગ્રામ બનાવવામાં આવે. ભવિષ્યની ચિંતામાં લોકોથી ખાસ કરીને આવી ભૂલ થઈ જતી હોય છે. આથી બાળકો પર તેની ગંભીર પ્રતિક્રિયા થાય છે. તેના વ્યક્તિત્વમાં વિદ્રોહ, દેખાડો અથવા મિથ્યાચારના વાયરસ પડવા લાગે છે અને તેની બૌદ્ધિક અને શારીરિક યોગ્યતાઓ કુટિત થવા લાગે છે. આથી આ ઉચ્ચ ઉદ્દેશોને હંમેશાં આપણી સમક્ષ જરૂર રાખવામાં આવે. પરંતુ બાળકોથી ન તો ઊંચી આશા રાખવામાં આવે અને ન કોઈ વસ્તુ સમયથી પહેલાં તેમની પર થોપવામાં આવે, બલકે શિક્ષણ-પ્રશિક્ષણનો પ્રોગ્રામ બનાવતા સમયે તેમના બાળપણના ગુણો અને દિલચસ્પીઓનું યથાસંભવ ધ્યાન રાખવામાં આવે અને આ જ માર્ગથી ક્રમશઃ આ ઉદ્દેશ પ્રાપ્ત કરવામાં આવે.

(૧) શિક્ષણનો ઉદ્દેશ નિઃસ્વાર્થ ભાવથી કરવામાં આવેલા સત્કર્મ દ્વારા ખુશહાલી પ્રાપ્ત કરવો છે. (એરિસ્ટોટલ)

(૨) શિક્ષણનો ઉદ્દેશ આદર્શ માનવનું નિર્માણ છે. (પેન)

(૩) શિક્ષણનું લક્ષ્ય છે પૂર્ણ માનવ

બનાવવાનું પ્રશિક્ષણ. (કોમેનિસ)

(૪) શિક્ષણથી તાત્પર્ય છે વિવેકપૂર્ણ તથા ઐશ્વિક વિકાસ. (ડિવિડસન)

(૫) શિક્ષણ એક કળા છે, જેનાથી તજજ્ઞ નહીં, બલકે મનુષ્ય બનાવવામાં આવે છે. (માઉન્ટેન)

(૬) સંગેમરમર (આરસ)ના ટુકડા માટે જે રીતે શિલ્પી છે, એ જ રીતે મનુષ્યની આત્મા માટે શિક્ષણ છે. (એડિસન)

(૭) શિક્ષણનો ઉદ્દેશ જ્ઞાનથી છલકાવી દેવું નથી, બલકે યોગ્યતાનું પ્રશિક્ષણ અને નિર્માણ છે. (ઓર્કેટ)

(૮) શિક્ષણનો ઉદ્દેશ વિશુદ્ધ, નિષ્ઠા પૂર્ણ, ખામી રહિત અને શ્રેષ્ઠ જીવન

પસાર કરવા લાયક બનાવવું છે. (ફૂબેલ)

(૯) શિક્ષણથી તાત્પર્ય અનુભવનું નવા રૂપથી નિર્માણ છે, જેમાં વ્યક્તિને પોતાની શક્તિઓ પર વધુ આધિપત્ય મેળવવા, યોગ્ય બનાવવા, તેના અનુભવમાં વ્યાપકતા પેદા કરવામાં આવે છે અને તેને સામાજિક દૃષ્ટિથી વધુ ફાયદાકારક બનાવવામાં આવે છે. (ડેવી)

(૧૦) સામાન્ય રીતે માનવતાનો સર્વોત્તમ ઉદ્દેશ નૈતિકતા માનવામાં આવે છે અને એ રીતે શિક્ષણ પણ. (હરબર્ટ)

(ઉદ્ધૃત્ત 'ફનેનાલીમ વતરબિયત' પ્રકરણ-૪થી સાભાર)

“हमारा वक्त आगा”

अभी तुम्हारा है दौर साकी,
मिट्टा दो हमको रहें ना बाकी,
जुआ हमारी ये काट लो तुम,
हमारी दौलत को बाट लो तुम,
मुझे सलाखों में कैद कर दो,
सजा मेरी उम्रकैद कर दो,
जला के घर मेरा राख कर दो,
फिर अपनी धरती को पाक कर दो।

मगर मेरी बात याद रखना,
ये नफ़रतें अपने पास रखना,
लहू ज़मीं पर जो बह रहा है,
ये चीख कर तुमसे कह रहा है,
क़लम हमारी जो चल पड़ेगी,
ये बस्तियां सारी जल पड़ेगी,
हर एक पल का हिसाब होगा,
जहां में बस इंकलाब होगा,
कहीं न ज़ालिम का राज होगा,
एक खूबसूरत समाज होगा।

बोलते लफ़्ज़ – मसीहूज़्ज़मा अंसारी

(અનુ. પાન. ૨૦થી ચાલુ)

કુર્આનની વિશિષ્ટતા

કરીએ ? આ સમગ્ર પ્રાતોના સંબંધમાં કુર્આન આપણું માર્ગદર્શન કરે છે.

કુર્આનની ત્રીજી વિશેષતા એ છે કે તે સર્વથા રહમત (ઈશદયાળુતા) છે. તેનો અભિપ્રાય આ છે કે પરિણામની દ્રષ્ટિથી કુર્આન રહમત લઈને ઊતર્યું છે. જો આપણે કુર્આને બતાવેલા માર્ગ પર ચાલીએ અને જે જ્ઞાનથી તે આપણને શુશોભિત કરે છે તો તેનાથી સંપૂર્ણ લાભાન્વિત થઈએ અને જે જીવન વ્યવસ્થાનું આપણને શિક્ષણ આપે છે, જો સંભવિત રીતે આપણે તેનું પાલન કરીએ તો આપણે ક્યારેય નુકસાનીમાં નથી પડી શકતા. સાંસારિક જીવનમાં પણ તેનું પરિણામ કલ્યાણકારી અને શુભ હશે. દરેક પ્રકારની ખરાબી અને બગાડથી બચી શકાશે. આપણું લૌકિક જીવન સુખદાયી હશે અને આપણું પારલૌકિક જીવન પણ આભામય હશે અને આપણે ઉચ્ચ સ્થાનને પામી લેશું, જેની કામના પ્રત્યેક હૃદયમાં રહેલી છે. ●

કુર્આનની વિશિષ્ટતા

- (૧) જ્ઞાનનો પ્રકાશ
- (૨) માર્ગદર્શન
- (૩) દયાળુતા

કુર્આન પોતાના વિષયમાં એક જગ્યાએ કહ્યું છે -

“હું તો માત્ર તે વહી (દિવ્ય પ્રકાશના)નું અનુસરણ કરું છું, જે મારા રબે મારા તરફ મોકલી છે. આ બુદ્ધિમતાની રોશનીઓ છે, તમારા રબ તરફથી અને માર્ગદર્શન અને કૃપા છે તે લોકો માટે જેઓ તેને અપનાવે.” (૭:૨૦૩)

કુર્આનની આ આયત જણાવે છે કે કુર્આન કોઈ મનુષ્ય દ્વારા રચાયેલ કોઈ કલામ(વાણી) નથી, બલકે આ સમસ્ત મનુષ્યોના પાલનહાર તરફથી અવતરિત થયેલ છે. જ્યારે કુર્આન ઈશવાણી છે, તો તેની વિશેષતાઓનો જે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તેને સ્વીકારવી પડશે. ઈશ્વરીય ગ્રંથમાં કોઈપણ પ્રકારની ક્ષતિ અસંભવ છે. જે ઉદ્દેશ અંતર્ગત આ પુસ્તક અવતરિત થયું છે, તે ઉદ્દેશની પ્રાપ્તિ માટે આ પુસ્તક સિવાય બીજું કોઈ પુસ્તક શ્રેષ્ઠ નથી હોઈ શકતું.

ઉપરોક્ત આયતમાં કહ્યું છે કે આ કુર્આન તમારા ઈશ્વર તરફથી છે. આમાં એ વાતની તરફ સંકેત મળે છે કે આ પુસ્તકના અવતરણમાં ઈશ્વરની ‘રબૂબિયત’ (પાળવું તેમજ વિકસિત કરવાનો ગુણ) ઉપસ્થિત છે. અર્થાત્ ઈશ્વર મનુષ્યનો એવો પાલનહાર નથી કે તેનું મનુષ્યની ઉન્નતિ અને તેના

આત્મિક વિકાસની તરફ કોઈ ધ્યાન ન હોય અને તે મનુષ્યની ફક્ત ભૌતિક આવશ્યકતાઓને જ જાણતો હોય અને પૂર્ણ કરતો હોય. તેણે અનાજ, શાક વગેરે ખાદ્ય પદાર્થો તો આપ્યા હોય, પરંતુ મનુષ્યના આધ્યાત્મિક વિકાસ અને ઉન્નતિ માટે કશું ન કર્યું હોય. કુર્આન એ ઉદ્દેશ સાથે અવતરિત થયું છે કે મનુષ્યના ચારિત્રિક અને આધ્યાત્મિક વિષયમાં તેનું માર્ગદર્શન કરવામાં આવે, જેથી મનુષ્યનો આત્મિક વિકાસ સંભવ હોય અને તે નૈતિકતાના શિખરો આંબી જાય. આ સંબંધમાં કુર્આન પોતાની ત્રણ



વિશેષતાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો છે.

“તે બુદ્ધિમતાની રોશનીઓ (અર્થાત્ જ્ઞાનનો પ્રકાશ) છે.” અર્થાત્ મનુષ્યને સફળ થવા માટે દરેક પ્રકારની પથભ્રષ્ટતાથી બચવા માટે જે જ્ઞાનની આવશ્યકતા છે, તે જ્ઞાન તેને કુર્આન થકી પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. પછી એટલું જ નથી કહ્યું કે તે પ્રકાશ છે, બલકે કહ્યું કે પ્રકાશ પૂંજ છે. કુર્આન દ્વારા મનુષ્ય જાણી શકે છે કે તેના વિચાર શું હોવા જોઈએ અને શું નહીં. તે મનુષ્યને સુક્ષ્મ દ્રષ્ટિ પણ પ્રદાન કરે છે જેથી તે પોતાના પ્રત્યેક વિચાર અને ખ્યાલનું મહત્વ અને તેના

મૂલ્યને સમજી શકે અને તે પ્રકાર તેની આત્મા અને મન બંને શાંતિ અને સંતોષ પ્રાપ્ત કરી શકે.

કુર્આન બતાવે છે કે મનુષ્ય એક જવાબદેહી પ્રાણી છે. તેને ધરતી પર તે કાર્યો કરવાના છે જે ઈશ્વરને પસંદ છે અને પછી તેને ઈશ્વર પાસે ફરી જવાનું છે, જ્યાં તેના સફળ અને નિષ્ફળતા થવાની ઘોષણા કરવામાં આવશે. સફળ થવાની સ્થિતિમાં તે અમરત્વ પ્રાપ્ત કરશે અને તેના માટે દરેક સુખ સુવિધા ઉપલબ્ધ હશે. જ્યારે ઈશ્વર કોઈથી પ્રસન્ન થશે, ત્યારે અનિવાર્યપણે તેની દરેક કામનાઓ પૂરી થશે.

કુર્આન તેની જે બીજી વિશેષતાઓ વર્ણવી છે તે આપણા માટે માર્ગદર્શન છે. અર્થાત્ તે આપણને બતાવે છે કે વ્યવહારિક રૂપે આપણું જીવન કઈ રીતે પસાર કરીએ અને વ્યક્તિગત જીવનમાં આપણા જીવનની દિશા કઈ હોય? સામાજિક, આર્થિક અને રાજકીય ક્ષેત્રે આપણે કઈ વ્યવસ્થાનું પાલન કરીએ અને તે સમસ્યાઓનો ઉકેલ કેવી રીતે લાવી શકીએ જે જીવનમાં આપણી સામે આવે છે? આપણી આચાર સંહિતા શું હોય? આપણી નૈતિકતા કેવી હોય અને રાજનીતિમાં આપણી નીતિ શું હોય? અને કઈ રીતે આપણે દરેક વિષયમાં પોતાને સંકુચિત દ્રષ્ટિકોણથી દૂર રાખીએ? સાર્વભૌમિકતા અને સર્વતોમુખી દ્રષ્ટિકોણની રક્ષા કઈ રીતે (અનુસંધાન પાન. ૧૯ ઉપર)

સફળતાના મૂળભૂત સૂત્રો



(ગતાંક ચાલુ)

આપણે ગયા અંકે વાત કરી હતી એલિસ અને કેરોલના શોર્ટ સ્ટોરીની. આજે આપણા સમાજના યુવાનોની પણ પરિસ્થિતિ કંઈક આવી જ છે. આપણી પાસે અનેક ઓપ્શન છે પણ લાઈફમાં કોઈ રસ્તો પસંદ કરેલ નથી અને કોઈ પણ વિઝન અને મિશન વગર આપણે આગળ વધી રહ્યા છીએ અને પછી જ્યારે આપણે કોઈ ચોક્કસ સ્થાને નથી પહોંચી શકતા ત્યારે આપણે આપણી નિષ્ફળતાઓ માટે બહાના શોધીએ છીએ અને પોતાની કમજોરીને છુપાવવાનો પ્રયત્ન કરીએ છીએ.

માની લો કે તમે કપડાં ખરીદવા જાઓ છો અને તમે નક્કી કર્યું જ નથી કે તમારે જીન્સ લેવી છે કે ફોર્મલ કપડાં કે પછી સાડી અથવા નાઈટ સૂટ કે શોર્ટ્સ કે પછી ટી-શર્ટ, તો કઈ દુકાનમાં જવું એ કઈ રીતે સમજી શકશો? તમારે

શહેરની બધી જ દુકાનો ફરવી પડશે અને પછી પણ નક્કી નહીં કરી શકો કે શું લેવું અને ક્યાંથી લેવું.

આવી પરિસ્થિતિમાં આપણે આપણી જવાબદારી બીજા પર નાખી દેતા હોઈએ છીએ એટલે કે આપણે પણ એ જ ઓપ્શન સિલેક્ટ કરીએ છીએ જે બધા કરતા હોય છે અને એમ માની લઈએ છીએ કે જે બધા કરે છે સારું જ હશે.

આપણા બધા પાસે મનમાં કોઈને કોઈ ખ્વાહિશ તો હોય છે પણ આપણે એના માટેના પૂરતા પ્રયત્નો કરતા નથી. યાદ રાખશો કે લાઈફમાં ફી કશું જ મળતું જ નથી. એટલું સમજી લો કે જો લાઈફમાં તમારી ધારી ઈચ્છાઓ પૂરી નથી થતી તો પછી એનું કારણ એ હોઈ શકે કે તમે એ કામ માટે લાઈફને પૂરી કિંમત ચૂકવી નથી રહ્યા અથવા બીજા શબ્દોમાં એમ કહી શકાય કે તમારા પ્રયાસ પૂરતા નથી.

સિમ્પલ ફોર્મ્યુલા, જો જીવનની ગાડી તમારી ઈચ્છા પ્રમાણેની દિશા અને ગતિ સાથે નથી ચાલતી એના

મતલબ એ થાય કે તમે જીવનની ગાડીમાં પૂરતો પેટ્રોલ અથવા ડીઝલ નથી નાખી રહ્યા.

આના માટે જરૂરી છે કે તમે તમારા મગજને ટ્રેન્ડ કરો કે જેથી એ સાચી દિશામાં જઈ શકે અને તમારી પસંદ અને તમારી એક્શનમાં કોઓર્ડિનેશન કરવા માટે તમને યોગ્ય દિશા આપે.

તમે તમારા જીવન માટે જે કંઈ પણ વિઝન નક્કી કર્યો છે તમારી લાઈફસ્ટાઈલ પણ એ પ્રમાણે જ ઢાળવી પડશે.

મારી પાસે જે વિદ્યાર્થીઓ કોઓર્ડિનેશન માટે આવે છે એમાં મને ઘણાં લોકો એમ કહે છે કે મારું મોટિવેશન તૂટી જાય છે. મોટિવેશન તૂટવાનું કારણ પણ એ જ છે કે તમે બનવા કંઈ બીજું માંગો છો, કરો છો કંઈક બીજું, જુવો છો કંઈક બીજું, બોલો છો કંઈક બીજું. હવે તમે જ વિચારો કે આવી પરિસ્થિતિમાં મોટિવેશન કઈ રીતે સ્થિર રહે?

આને થોડું ઊંડાણથી સમજીએ.

હું તમને એક સવાલ પૂછું છું કે What is the Different Between “I can do it and I cannot do it.” આમ તો આ સવાલમાં તમને ફક્ત એક શબ્દનો ફર્ક દેખાશે પણ હું તમને એક શ્રેષ્ઠ ઉદાહરણ આપીને સમજાવવાની કોશિશ કરીશ.

માની લઈએ કે તમારું મગજ એક કોમ્પ્યુટર છે અને તમે એમાં એક સોફ્ટવેર પ્રોગ્રામ કર્યો છે અને એમાં જેડેટા એન્ટર કર્યો છે એ “I cannot do it”

હવે આ જ સોફ્ટવેરમાં તમે ગમે તેટલી વાર સર્ચ મારશો અને લખશો કે “I can do it”

પણ એ સર્ચ તમને ક્યારેય પણ નહીં મળે કેમકે તમે એમાં એ શબ્દનો ડેટા જ નથી એન્ટર કર્યો. બસ આ જ રીતે તમે તમારા મગજમાં શું નક્કી કરો છો એ જ પ્રમાણે તમને રીઝલ્ટ મળશે.

સાઈકોલોજીની ભાષામાં આને **Learnt Behaviour** કહેવામાં આવે છે; એટલે કે આપણે પહેલાંથી આપણા મગજને શીખવી દેતાં હોઈએ છીએ કે આપણે પોતાની જાત પર ભરોસો કરવો કે નહીં.

આપણે દુનિયાથી, લોકોથી, મિત્રોથી, સગાઓથી અને આસપાસના તમામ લોકોથી આપણે શીખીએ છીએ કે **you cannot do it.**

લોકોથી તમે “ના”, “ના” એટલું સાંભળો છો કે એ “ના”, “ના” તમારા મગજના સોફ્ટવેરમાં ડેટા તરીકે ફિટ થઈ જાય છે અને પછી ઘણાં એવા કામો જે ખરેખર તમે ખૂબ જ સરસ રીતે કરી શકો છો એના માટે પણ તમારું મગજ ના જ કહે છે.

આ વિષય પર અનેક સ્ટડી થઈ છે, એક પોપ્યુલર સ્ટડી એમ છે કે એક છોકરો કે જે જન્મથી જ ૨૦ વર્ષ સુધી દુનિયાથી દૂર રહે છે, એને લોકો વચ્ચે બોલાવીને થપ્પડ પર થપ્પડ મારવામાં આવે છે, પરંતુ ગુસ્સે થવાના બદલે એ છોકરો હસે છે અને વારંવાર હસે છે, કારણ કે એના મગજને એ ટ્રેનિંગ જ નથી મળી કે કોઈ થપ્પડ મારે તો ગુસ્સે થવું જોઈએ.

તો માઈન્ડનું સાયન્સ એમ કહે છે કે એક તરફ તમે વિચારો છો, પછી બોલો છો, પછી જુવો છો અને પછી સાંભળો છો અને જો આ બધી જ ક્રિયાઓ એક બીજાથી કોઓર્ડિનેટ ના કરે અને અલગ અલગ દિશાઓમાં વર્તન કરે તો તમે કોઈ પણ

એક લક્ષ્ય તરફ આગળ વધી ના શકો.

હવે વિચારો કે જ્યારે આપણું મગજ પ્રોપર ટ્રેન્ડ નથી ત્યારે આપણે જ્યારે પણ કોઈ કામ શરૂ કરીએ અને જો કામમાં ક્લિયર દિશા ખબર ના પડે તો આપણે થાકી જઈએ છીએ.

ઘણી વાર એવું થાય કે આપણને જલ્દી ઊંઘ આવી જાય છે અને જ્યારે કોઈ પૂછે તો કહીએ છીએ કે હું થાકી ગયો છું, કોઈ જ કલાક કામ કરીને થાકી જાય છે. તો કોઈ ૨૦ કલાક કામ કરીને પણ થાકતા નથી. હવે વિચારો કે અલ્લાહે જે રચના એટલે કે મનુષ્યને સૌથી શ્રેષ્ઠ મજલૂક કહી હોય અને એનો આ હાલ થાય એ શક્ય નથી.

તમે ૪ કલાકમાં થાકી જાઓ કે ૨૦ કલાકમાં એ એક **Learnt**



Behaviour છે જે તમે પોતે જ અથવા તો તમારી આસપાસના વાતાવરણે તમારું મગજને શીખવ્યું છે અને આ જ કારણ છે કે એક ખાસ સમયે તમારો મગજ તમને મેસેજ આપે છે કે હવે તું થાકી ગયો છે અને તમે એ મેસેજને સ્વીકારીને ઊંઘવાની તૈયારી કરો છો.

યાદ રાખો તમે અલ્લાહની શ્રેષ્ઠ રચના છો, અને તમારી પાસે પૂરી તાકાત અને કેપેસિટી છે તમારું ધાર્યું કરવાની. આની પાછળના સાયન્ટિફિક કારણો પણ હું તમને જણાવું, પરંતુ પણ જરૂરી છે એના પર અમલ કરવાની.

એમ માની લો કે તમારા ઘરમાં એક નોકર છે અને તમે એના માલિક છો, નોકર રોજ પોતાના માલિકને રાત્રે ૧૧ વાગે દૂધ પીતા જુવે છે અને શીખે છે કે મારા માલિકને

દરરોજ આ સમયે દૂધ જોઈએ જ. હવે એક દિવસે તમે દૂધ નથી માગ્યું તો પણ એ તમારી સામે દૂધનો ગ્લાસ લઈને આવશે. કારણ કે એણે તમારી રોજની આદત પરથી શીખી લીધું છે કે તમારે આ સમયે દૂધ જોઈએ જ.

હવે આ જ ઉદાહરણને એમ માની લો કે નોકર તમારું મગજ છે અને તમે એના માલિક છો. એ તમને રોજ ઘણી વસ્તુઓ કરતાં જુવે છે, મારાથી નહીં થાય, હું નહીં કરી શકું, આ મારા માટે અશક્ય છે, મારાથી આ કામ નહીં થાય, હું લેટ થઈ ગયો, તમે વિચારતા જાઓ અને આ બધું જ તમારું મગજ લખી રહ્યું છે, મગજની આખી ડાયરી ભરાઈ ગયી છે અને એ વિચારે છે કે મારો માલિક કેટલો કમજોર, બિચારો અને દુઃખી છે.

તમે તમારી રીતે ઘણું નક્કી કરી નાખો છો અને તમારો નોકર એટલે કે તમારું મગજ આ બધું જ રેકૉર્ડ કરી રાખે છે અને તમે અજાણ્યે તમારા પોતાના વિચારોને નકારાત્મક અને દુઃખી બનાવી રહ્યા છો.

એક બીજું ઉદાહરણ આપું તમને, માની લો કે ૨ નોકર એકબીજા સાથે વાત કરી રહ્યા છે, એક પૂછે છે બીજાને: યાર તારો માલિક કાર રિપેર કરી શકે છે? પહેલો કહે છે, હા કરી શકે છે, એ જ સવાલ બીજાને પૂછવામાં આવે છે કે તારો માલિક કરી શકે છે, તો એ થોડું વિચારીને કહે છે, ના યાર નહીં કરી શકે.

આવું કેમ થયું? પહેલા નોકરે જ્યારે વિચાર્યું કે એનો માલિક શું કામ કરે છે તો એને યાદ આવ્યું કે ઘરમાં સફાઈ કરે છે, ઓફિસમાં કામ કરે છે, બગીચાના ઝાડ પણ સરખા કરે છે અને કાર પણ ધુવે છે અને રિપેર કરે છે, તો આ ડેટાથી એણે કહ્યું કે હા એ કરી શકે છે.

હવે બીજા નોકરે જોયું કે મારો માલિક આખો દિવસ ટી.વી. જુવે છે, ગપ્પા મારે છે અને સૂવે છે તો એના ડેટામાં કાર રિપેર નથી એટલે એણે ના કહી દીધું... (વધુ આવતાં અંકે) ●

ચારિત્ર્યશીલ યૂસુફ (અલૈહિસ્સલામ)

યૂસુફ અ.સ. અત્યંત સુંદર અને શક્તિશાળી યુવાન હતા. ઈજિપ્તના શાસકની પત્ની ઝુલેખા યૂસુફ અ.સ. ઉપર સ્નેહજાળ પાથરવા લાગી, તેમને ફસાવવાના પ્રયત્નોમાં લાગી રહેતી. એક દિવસે ઈજિપ્તના શાસકની પત્ની ઝુલેખાએ યૂસુફ અ.સ.ને એકલા જોઈને મોજ માણવા માટે આમંત્રણ આપ્યું, વ્યભિચાર માટે આમંત્રણ. એકલતા હતી, યૂસુફ અ.સ. યુવાન હતા, કામવાસના સંતોષવા માટે માર્ગસરળ હતો અને તેમની સમક્ષ સ્પષ્ટ આમંત્રણ હતું.

સૂર:યૂસુફમાં ઉલ્લેખ છે કે, “જે સ્ત્રીના ઘરમાં તે હતા, તે તેના પર સ્નેહજાળ પાથરવા લાગી અને એક દિવસે દરવાજા બંધ કરીને બોલી, “આવી જા.” યૂસુફ અ.સ. એ કહ્યું, અલ્લાહની પનાહ! મારા રબેતો મને સારી પ્રતિષ્ઠા અને મોભો પ્રદાન કર્યો અને હું આ કાર્ય કરું? આવા અત્યાચારીઓ ક્યારેય સફળતા પામી શકતા નથી.”

યૂસુફ અ.સ.એ અલ્લાહનો ભય રાખ્યો, અલ્લાહની શરણ માંગી, અલ્લાહનું સ્મરણ કર્યું કે અલ્લાહે મને એટલો સન્માનિત કર્યો, અંધારા કૂવામાંથી બહાર કાઢ્યો, ઈજિપ્તના શાસકના ઘર સુધી પહોંચાડ્યો, અને હું અલ્લાહની દયા અને કૃપાનો ખોટો બદલો આપું? જો મેં આ વ્યભિચારના આમંત્રણને સ્વીકારી લીધું તો હું સ્વયં પોતાના ઉપર અત્યાચાર કરનારાઓમાં સામેલ થાઉં.

મારા યુવાન મિત્રો, શેતાન ખરેખર બૂરાઈઓ ઉપર ઉશ્કેરે છે, બૂરાઈઓનું આમંત્રણ આપે છે, વ્યભિચારના માર્ગ

ઉપર પ્રેરે છે. પુરુષને સ્ત્રી માટે અને સ્ત્રીને પુરુષ માટે આકર્ષણ રહે છે, તેનો ફાયદો શેતાન ખૂબ ઉઠાવે છે, આ જ માધ્યમથી સ્ત્રી-પુરુષને ગેરમાર્ગે દોરવાના પ્રયત્નોમાં શેતાન લાગેલો હોય છે.

આ અવસરે યૂસુફ અ.સ.એ ન ફક્ત ઝુલેખાના બળજબરી વ્યભિચારના આમંત્રણને નકાર્યું, બલકે અલ્લાહની દયા-કરૂણા અને ને’મતોને પણ યાદ કર્યા, અલ્લાહનો ભય બતાવ્યો, અલ્લાહની શરણ માંગી, પોતાના વ્યક્તિત્વ ઉપર દાગ ન લાગવા દીધો, ચારિત્ર્યવાન રહ્યા અને યૂસુફ અ.સ. બહારના દરવાજા તરફ દોડ્યા...

આ સમગ્ર ઘટનામાં યુવા વર્ગ માટે સર્વપ્રેરક ઉપદેશ ઉપલબ્ધ છે. આજના ટી.વી., ઈન્ટરનેટ અને મોબાઈલ-ટેકનોલોજીના ફિતનાઓના યુગમાં બૂરાઈ કરવી બિલકુલ આસાન છે. મોબાઈલ ઉપર એકલતામાં અશ્લીલ અને નગ્ન ચિત્રો જોવા, છોકરીઓની નગ્ન વીડિયો જોઈને આંખોથી આનંદ મેળવવો, આ બધા સામાન્ય ગુનાઓ છે. યુવા પેઢી અમુક ક્ષણના આનંદ અને હંમેશ માટેનું અપમાન અને યાતના ખરીદી રહ્યા છે.

યુવાઓએ હઝરત યૂસુફ અ.સ.ના ચારિત્ર્યશીલ જીવનને હંમેશાં નજર સમક્ષ રાખવી જોઈએ. જ્યારે કામવાસના જાગે અને એકલતામાં હોવ, કોઈ મોજ-શોખનો સામાન પણ ઉપલબ્ધ હોય તો યૂસુફ અ.સ.ની જેમ હંમેશા અલ્લાહનો ભય નજર સમક્ષ રાખો, યુવાનીને કલંકિત થવાથી બચાવવી જોઈએ, યુવાનીને યૂસુફ અ.સ.ની જેમ ચારિત્ર્યશીલ રાખવી જોઈએ.

પયગમ્બર મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)એ એકવાર જણાવ્યું હતું કે જો કોઈ સામર્થ્ય ધરાવતી વ્યક્તિ હોય તો તેણે નિકાહ કરી લેવો જોઈએ. કારણકે નજરને નીચી રાખવી અને શિયળની રક્ષા અને ખરાબ કામોથી સુરક્ષિત રહેવાનું આ માધ્યમ છે. અને જો કોઈ નિકાહ ન કરી શકે તો તેણે રોઝા રાખવા જોઈએ. કેમકે તે તેની કામવાસનાને નાબૂદ કરી દે છે.

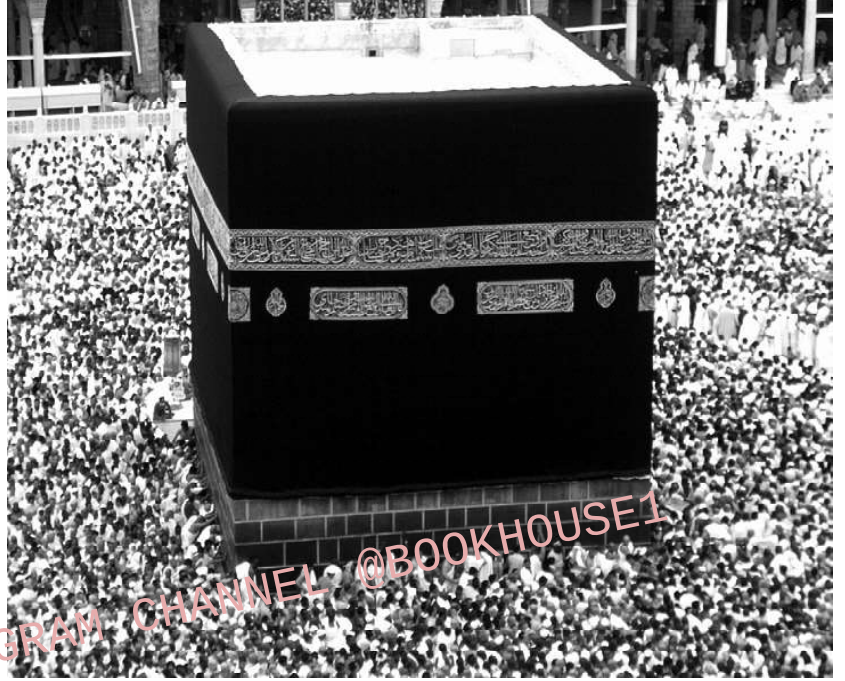
છેલ્લે યૂસુફ અ.સ.ની પવિત્રતા સાબિત થઈ. સૂર:યૂસુફમાં અલ્લાહ ફરમાવે છે: “બાદશાહે તે સ્ત્રીઓ પાસેથી પુછાવ્યું, “તમારો શું અનુભવ છે તે વખતનો જ્યારે તમે યૂસુફ અ.સ.ને રીઝવવાની કોશિશ કરી હતી?” સૌએ એકી અવાજે કહ્યું, “અલ્લાહની પનાહ! અમે તો તેનામાં બૂરાઈનો અંશ સુધ્ધાં ન જોયો.” અઝીઝની પત્ની બોલી ઊઠી, હવે સત્ય સ્પષ્ટ થઈ ગયું છે, તે હું જ હતી જેણે તેને ફોસલાવવાની કોશિશ કરી હતી, નિ:શંક તે તદ્દન સાચો છે.”

યાદ રાખો, પવિત્રતા અને ચારિત્ર્યશીલતાનો માર્ગ ઘણો મુશ્કેલ અવશ્ય જણાય છે, અજમાયશનો સામનો કરવો પડે છે, પરંતુ છેલ્લે ચારિત્ર્યશીલ વ્યક્તિની જ જીત હોય છે. ગુનાઓનો આનંદ અમુક ક્ષણનો, પરંતુ ગુનાઓની સજા હંમેશ માટેની જહન્નમની આગ છે. તોબા કરીએ, અલ્લાહનો ભય રાખીએ, અલ્લાહની કૃપાનું સ્મરણ કરીએ, અલ્લાહની તરફ પલટીએ, નિ:શંક અલ્લાહ અત્યંત કૃપાળુ અને દયાળુ છે. ●

એક હો ઉમ્મત હરમકી પાસબાની કે લીયે

ઈસ્લામના સંદેશને લોકો સુધી પહોંચાડવાના કામમાં ઈસ્લામના પાયાગત આધારો ઉપર પ્રકાશ પાડવાની સાથે સાથે એક મોટી ભૂલ એ થઈ કે ઈસ્લામને કીસ્સા કહાનીઓ, ધારણા આધારિત નિષ્કર્ષો અને લોકવાયકાઓમાં પરંપરાગત રીતે ચાલી આવતી પદ્ધતિઓ તથા રિત-રિવાજો આધાર ઉપર સમજવામાં આવ્યો. ભારતીય ઉપખંડ (ભારત, પાકીસ્તાન, બાંગ્લાદેશ)માં આ પરંપરા હજારો વર્ષોથી ચાલી આવતી હતી. અને લોકમાનસમાં એટલી સજ્જડ રીતે વણાઈ ગઈ હતી. જેમકે એક મોટું અને કદાવર આ જમીનમાં ઉંડે સુધી તેમાં મુળીયાં નાંખીને જડબેસલાક રીતે પોતાનો કબજો જમાવી લે. એનું થડ અને એની શાખા-પ્રશાખાઓ એટલી મજબુતાઈ ધારણ કરી લે કે તેના પ્રભાવને તોડવો મુશ્કેલ બની જાય.

ભારતીય ઉપખંડમાં ઈસ્લામના આગમન પછી ઉલ્મા અને સુલ્હાની જમાઅતોએ આ જડતાને તોડીને માનવસમાજને ઈસ્લામના મૂળભૂત અને અધિકૃત આધારો સુધી લઈ જવા અનેક પ્રયાસો કર્યા. પણ આ મહેનતો મોટેભાગે વ્યક્તિગત સ્વરૂપે અથવા માત્ર અલ્પસંખ્યાબળના સામુહિક પ્રયાસો વડે થતી રહી. ઈસ્લામની આસ્થાઓ અને મુલાધારોને ઉમ્મતના સામુહિક પરીપેક્ષના રૂપમાં લઈ એકજૂથ થઈને સમગ્ર ઉમ્મતને એક



ઝંડા હેઠળ લાવીને સાચા અર્થમાં ‘ઉમ્મતે વસ્તા’ અને ‘ખૈરે ઉમ્મત’ના રૂપમાં એક સંગઠીત સમુહ તરીકે ઉભારવાના કામમાં ઘણી બધી કોતાહીઓ (ઉણપો) થતી રહી. વળી વિચારભેદ અને મતમતાંતરોના કારણે પણ એકજૂથ એવી સામુહિક ઉમ્મતની રચનાનું કામ ઘોંચમાં પડતું રહ્યું. વ્યક્તિવિશેષોની પોતાની આગવી ચીંતનધારણાઓએ ધીરે ધીરે ઉમ્મતમાં વાડાબંદીઓ ઊભી કરી દીધી. જેમ દૂધમાં ખટાશના બેચાર બુંદ પડે એટલે એના વિવિધ તત્વોની બંધારણક્ષમતા તુટવા લાગે અને સમય જતાં એનું રૂપ બદલાઈ જાય એવું અહીંયા પણ થવા પામ્યું.

વળી જે લોકો ખાલીસ (શુદ્ધ)

દીની તાલીમનું કામ લઈને ઉઠ્યા હતા તેમણે પણ સંજોગો અને પરિસ્થિતિથી પ્રભાવિત થઈને તાલીમ પ્રબંધમાં ઈસ્લામના સંપૂર્ણ રૂપને લઈને ચાલવાના બદલે તેનાં અમુક પાસાંઓને જ આધાર બનાવી તાલીમનો પ્રબંધ કરવા પ્રયાસો કર્યા. એ વાત અલગ છે કે જ્યાં જેટલી જરૂર હોય ત્યાં સહુ પ્રથમ તેટલો પ્રબંધ કરવામાં આવે જેથી શરૂઆતના કામની જોગવાઈ ઉપલબ્ધ થઈ જાય. પણ એવું માનીને જ ચાલવામાં આવે કે બસ આ જ કામ સંપૂર્ણ છે અને આગળ ઉપર હવે વધુ કંઈ કરવાની જરૂર નથી. ત્યારે પેલું ઉચ્ચતમ લક્ષ્ય ધીરે ધીરે ભુલાવા લાગે છે અને વર્ષો વહી જવા પછી એનો વિચાર જ સાવ ભુંસાઈ જાય છે.

રસ્તાની આંટીઘુંટીમાં અટવાઈ
ગઈ વસંત
એને તો પહોંચવું હતું કઈ
ઉપવનો સુધી!
થોડાંક ખેતરો સુધી પહોંચીને
અટકી ગઈ
લક્ષ રહી ગયું છે ફકત હવે
આંગણો સુધી!

સદીઓ સુધી આમ જ ચાલતું
રહ્યું. અધુરું કામ અધુરું પરીણામ આપે
એ સ્વાભાવિક છે. જરૂરતને
અનુલક્ષીને સંપૂર્ણ કામના લક્ષ સુધી
પહોંચવા માટે તેને સંબંધીત કામોના
અલગ અલગ વિભાગો જરૂર ઉભા
કરી શકાય અને તે બાબતોની
જાણકારીઓ ધરાવનારા વિશેષજ્ઞોને તે
વિભાગની કામગીરીના હવાલા પણ
સોંપી શકાય પણ તેઓ પેલા સંઘત્વના
મૂળભૂત લક્ષ્યથી દૂર જઈને પોતપોતાના
અલગ ચોકાઓ ન બનાવી શકે.
મણકાઓ પોત પોતાની
મહત્વકાંક્ષાઓમાં અહીં માર ખાઈ ગય
છે! કોઈ શાયરે ખૂબ સરસ કહ્યું છે કે
અશક રૂખસારપે ધૂલકે તો હો,
એક કતરએ આબ,
ઔર પલકોં પે જો ચમકે, તો
ગૌહર હોતા હૈ.

ઘણી બાબતોમાં એમ પણ બન્યું કે
ટાળી શકાય એવી વધુ પડતી જરૂરતો
ઉભી કરી દેવાથી ઘણાં મૂળભૂત
મુલાધારોના અમલીકરણમાં કેટલાક
અનિચ્છનીય ફેરફારો કરી લેવાનું વલણ
પ્રભાવી બની ગયું જેના કારણે તે
જોગવાઈઓનું અસલ લક્ષ્ય જ લગભગ
ખતમ થઈ ગયું. ખેતરોમાં લઈ જવાના
આશયે છોડાએલું પાણી બેકાર ખાડી
કોતરોમાં કે વરસાદી કાંસમાં જતું રહે
અને અસલ હેતુ માર્યો જાય એવી
પરિસ્થિતિઓ ઉભી થઈ ગઈ, દૃષ્ટાંતો
અનેક આપી શકું છું પણ આટલું કહીને

અટકી જવું વધુ ઉચીત લાગે છે.
સમજદારોને ઈશારો કાઢી છે. કુર્આનમાં
એક કોમનું વર્ણન આવે છે જે
દરીયાકિનારે રહીને માછીમારીનો
વ્યવસાય કરતી હતી. અલ્લાહે તેમના
યુગના નબી દ્વારા શનિવારના દિવસે
માછીમારી કરવાનું બંધ રાખવાનો તેમને
આદેશ આપ્યો હતો. કુર્આનમાં તેમને
અસ્લાબે સબત કહ્યા છે. પછી બન્યું એમ
કે શનિવારના દિવસે કીનારા સુધી ખૂબ
માછલીઓ આવવા લાગી. આ જોઈ
તેઓ લલચાઈ ગયા. પણ શનિવારના
દિવસે માછીમારી કરવા પર પ્રતિબંધ હતો
એટલે તેમણે એવો હીલો કર્યો કે કીનારાથી
થોડેક દૂર ઊંડા ખાડાઓ બનાવી લીધા
અને કીનારાથી તે ખાડાઓ સુધી પાણી
તેમાં થઈને પેલા ખાડાઓ સુધી પહોંચે.
એ પાણી સાથે આવતી માછલીઓ પેલી
ખાડામાં ભેગી થવા માંડી અને ખાડાઓ
માછલીઓથી ઉભરાવા લાગ્યા. એટલે
બીજા દિવસે તેમણે એ ખાડાઓ પકડવા
માંડી જેનાથી તેમને ખૂબ મોટી આવક
થવા માંડી. પણ આ હીલો તેમને ભારે
પડ્યો અને અંતે તેમના ઉપર અલ્લાહ
તરફથી ભયંકર અજાબ નાજિલ થઈ
ગયો. (અલ્લાહની પનાહ)

લક્ષ્ય ભલે મંજિલ સુધી પહોંચવાનું
હોય પણ ત્યાં સુધી લઈ જતા લાંબા
રાજપથ (હાઈવે) ઉપર ઠેકઠેકાણે
નીકળી પડેલા ફાંટાઓ (કે બતાવી
દેવાએલાં અડમાર્ગો)માં કોઈક ઠેકાણે
આડાઅવળા ફંટાઈ જવાય તો ધીરે ધીરે
પેલી લક્ષીત મંજિલ જોજનો દુર થતી જાય
છે. અને માણસ રખડી રખડીને અધમુઓ
થઈ જાય એ વધારામાં. પરિસ્થિતિઓ
આજે લગભગ આવી જ છે. પ્યારા નબી
સ.અ.વ.ની આગેવાનીમાં આપ
સ.અ.વ.ના માર્ગદર્શન હેઠળ હક્કનો
સંદેશ લઈને નીકળેલો એ કાફલો એક
પછી એક મંજિલો પસાર કરીને આગળ

વધતો ગયો. અલ્લાહે તેમના માટે ફતેહના
દરવાજા ખોલી દીધા. પછી એ કામનો
ઝંડો પ્યારા નબી સ.અ.વ.ની ઉમ્મતના
એક પછી એક ગીરોહોના હાથમાં સોંપાતો
રહ્યો અને આજે ચઉદસો વર્ષ પછી આ
ઝંડો વિશ્વભરમાં ફેલાએલી હાલની
પેઢીના હાથમાં છે. પણ ઉમ્મતે રસુલે
અરબી આજે ઉપર જણાવેલ
અવસ્થાઓમાં ફસાઈને અલગ અલગ
ચોકાઓ ઉભા કરી વિભાજિત થઈ ગઈ
છે. કોઈ કોઈને સાંભળવા સમજવા તૈયાર
નથી. કોઈ કોઈની સાથે સહકાર કરવા
તૈયાર નથી. આપ.સ.અ.વ. અને સહાબ
રદી.ના ૨૩ વર્ષના સંઘર્ષને નજરો સમક્ષ
રાખીને, તેમની કાર્યપ્રણાલીઓનો
અભ્યાસ કરીને ઈસ્લામના અસલ
ધ્યેયની સાચી તસ્વીર શોધી તે માર્ગે
એકજૂથ થઈને ખત્મેખત્મો મીલાવી
ચાલવા આ ઉમ્મત કેમ તૈયાર થતી
નથી એ જ સમજાતું નથી! અલ્લાહના
હબીબ સ.અ.વ.એ વિભાજિત
અરબને ઈસ્લામની બુનિયાદો ઉપર
એકતાની શક્તિનો જે પરીચય
કરાવ્યો તે જોવા જાણવા આપણે
તૈયાર થવું જ પડશે. પ્યારા નબી
સ.અ.વ.ની રૂહ અને આપણો
અલ્લાહ તો જ આપણાથી પ્રસન્ન
થશે. “સરફરોશીકી તમન્ના હૈ, તો
જીગર પૈદા કર.” ●

આશા

હોસ્પિટલ

પ્રસૂતિ, કસુવાવડ, ગર્ભપાતના
પાપથી બચવાના ઉપાય,
સ્ત્રી-પુરુષના વિશિષ્ટ રોગો
અને વ્યંધત્વ નિવારણ
(ખત્તા દુઃખાવા વગર)

રાયખડ, જમાલપુર રોડ, વૈશ્યસભા,
અમદાવાદ-૧ ● ૮૪૨૬૧૭૩૩૩૨

જીવનની નિશાનીઓ



ડૉ.મઝહરે મારી સમક્ષ વિઝિટિંગ કાર્ડ મૂકી દીધું. એમાં નામની સાથે “ડેપ્યુટી કમિશનર ઇન્કમટેક્સ”નો હોદ્દો દર્શાવેલ હતો. આ એ સાહેબનું વિઝિટિંગ કાર્ડ હતું જેમનું મોતિયાનું ઓપરેશન ડૉ. મઝહરે તાજેતરમાં કર્યું હતું. ડૉ. સાહેબ મારી સમક્ષ એ સાહેબનો ઉલ્લેખ ખૂબ ઉત્સાહપૂર્વક કરી રહ્યા હતાં.

ડૉ. મઝહરનું આઈ ક્લિનિક મારી પાડોશમાં જ આવેલું છે. તેઓ પોતાના વ્યક્તિત્વ અને ધ્યેય બન્ને દૃષ્ટિએ સમાજના ગૌરવ પાત્ર અને અનુકરણીય વ્યક્તિ છે. તેમના જીવનનો હેતુ સામાન્ય માનવી સુધી સૌથી સારી તબીબી સુવિધાઓ ખૂબ ઓછા દરે પૂરી પાડવાનો છે. તેઓ આંખના સર્જન હોવાના કારણે પોતાની કારકિર્દીની શરૂઆત આ જ વિભાગથી કરી. અમુક ઉદાર લોકોએ તેમની મદદ

કરવાનો નિર્ણય કર્યો અને આમ એ ક્લિનિક ઉભું થયું જ્યાં એક સામાન્ય વ્યક્તિની પણ નજીવી ફી લઈને ઉચ્ચતમ સારવારની સુવિધા પૂરી પાડવામાં આવે છે. જ્યારે પણ કોઈ જરૂરિયાતવાળી વ્યક્તિ એમના ક્લિનિકે પહોંચે છે તો એ નિરાશ થઈ પાછી નથી ફરતી. તેના માટે પણ પૈસાદાર વ્યક્તિઓના સાથ-સહકારથી મફત સારવારની વ્યવસ્થા ગોઠવાઈ જાય છે.

ડૉ. સાહેબે એમની વાતચીતનો દોર ચાલુ રાખ્યો હતો. તેમણે જણાવ્યું કે જ્યારે તેઓ સાહેબને મોતિયાના ઓપરેશન માટે સાત હજાર રૂપિયાનો ખર્ચ જણાવ્યો તો તેમના ચહેરા ઉપર પ્રશ્નચિહ્ન ઉપસી આવ્યો. આ પ્રશ્નચિહ્ન આપણા સમાજમાં એ દરેક શ્વેત વસ્ત્રાધારી વ્યક્તિના ચહેરા ઉપર ઉપસી આવે છે જેને કુદરતી માંદગી

કસોટીમાં મૂકી દે છે. મેં એમના ચહેરા ઉપર ઉપસ્થિત થયેલ પ્રશ્નવાંચી એમનું ઓપરેશન ફી લીધા વિના કરી દીધું. ઇન્કમટેક્સ વિભાગના ડેપ્યુટી કમિશનરના હોદ્દો ધરાવતી વ્યક્તિ હરામ આજીવિકાની ગટરમાં ડુબકી મારી અમેરિકામાં સર્વોત્તમ સારવાર મેળવવા માટેની સુવિધા ઉભી કરી શકતી હતી. આમ છતાં તેમનું આ શ્વેત વસ્ત્રનો પહેરવેશ તેમના નિસકલંક હોવાની નિશાની છે.

મેં આ વિઝિટિંગ કાર્ડ ઉપર નજર નાખી અને વિચાર્યું કે આવા પ્રમાણિક ઇન્કમટેક્સ ઓફિસરનું અસ્તિત્વ સમાજના ધબકતા હોવાની નિશાની છે. જ્યાં સુધી જીવનની આ નિશાનીઓ બાકી છે આપણો સમાજ દુષ્ટ લોકોના અસ્તિત્વ છતાં જીવતો રહેશે.

●(અબૂયહ્યાના પુસ્તક “બસ યહી દિલ” ઉપર આધારિત) ●



૧ થી ૫ :-

શબ્દાર્થ : કલ્બ - હૃદય, દિલ ; ફારાં - એક પહાડનું નામ ; દીદએ બીના - જોવા વાળી આંખ, દૃષ્ટિ ; આહૂ - હરણ ; ખૂગર - આદી, વ્યસની ; વુસૂઅત - પહોળાઈ, મોટાઈ ; શોરિશ - શોરબકોર ; મહશર - પ્રલય ; મહમિલ - ઊંટ ઉપર બેસવાનો કઠેડો.

ભાવાર્થ : આ કવિતામાં ડો. ઇકબાલ અલ્લાહ સમક્ષ હુઆ કરે છે કે હે જગતના માલિક! મુસલમાનોના હૃદયમાં એવી જાગૃત તમન્નાઓ (મહેચ્છાઓ - આકાંક્ષાઓ) જન્માવ જે દરેક હૃદયને હલબલાવી નાખે અને એમની આત્માને તડપાવી દે. એ મૌલા! ફરી એકવાર હરમે કઅબાના દરેક કણને પ્રકાશિત કરી દે અને મુસલમાનોના દિલોમાં એ શોખ (લગાવ) પેદા કર જે આ પ્રકાશને પોતાનામાં સમાવી લેવાનું કારણ બને. એ લોકો જેઓ અનુભૂતિની દૃષ્ટિ ગુમાવી ચૂક્યા છે એમને જોવાની દૃષ્ટિ સાથે આત્મજ્ઞાન આપ. અને મારી આંખો જે જોઈ રહી છે, એ બીજા મુસલમાનોને દેખાડી દે. મુસલમાન આજે એક ભટકેલ હરણની જેમ છે. એને ફરીથી કઅબાના હરમ તરફ પાછો

(૧)
યારબ દિલે મુસ્લિમકો, વહ ઝિંદા તમન્ના દે
જો કલ્બકો ગરમાદે, જો રૂહકો તડપા દે

(૨)
ફિર વાદીએ ફારાંકે, હર ઝરેં કો ચમકા દે
ફિર શૌકે તમાશા દે, ફિર ઝૌકે તકાઝા દે

(૩)
મહેરૂમે તમાશાકો, ફિર દીદએ બીના દે
દેખા હે જો કુછ મૈંને, ઓરૌંકો ભી દિખલા દે

(૪)
ભટકે હુએ આહૂકો, ફિર સૂએ હરમ લે ચલ
ઇસ શહેરકે ખૂગરકો, ફિર વુસૂઅતે સેહરા દે

(૫)
પૈદા દિલે વીરાંમેં, ફિર શોરિશે મહશર કર
ઇસ મહમિલે ખાલીકો, ફિર શાહિદે લૈલા દે

(૬)
ઇસ દૌરકી ઝુલ્મતમેં હર કલ્બે પરેશા કો
વહ દાગ મુહબ્બત દે, જો ચાંદકો શરમા દે

(૭)
રિફ્અતમેં મકાસિદ કો, હમદૌશે સુરૈયા કર
ખુદારીએ સાહિલ દે, આઝાદીએ દરિયા દે

(૮)
બે લૌષ મુહબ્બત હો, બેબાક સદાકત હો
સીનોમેં ઉજાલા કર, દિલ સૂરતે મીના દે

(૯)
એહસાસ ઈનાયત કર, આસારે મુસીબતકા
ઇમરોઝકી શોરિશમેં, અંદેશએ ફરદા દે

(૧૦)
મેં બુલબુલે નાલાં હૂં ઇક ઉજડે ગુલિસ્તાંકા
તાસીરકા સાઈલ હૂં, મુહતાજ કો દાતા દે

ફેરવી લે અને આના ચિંતન-મનને સેહરા-રણપ્રદેશ જેવી વિશાળતા આપ. આ વેરાન હૃદયમાં ફરીથી પ્રલય જેવો ઉત્પાત મચાવી દે. આના ખાલી કઠેડામાં લૈલા જેવી પ્રિયતમા આપ.

૬ થી ૧૦ :-

શબ્દાર્થ : ઝુલ્મત - અંધકાર ; રિફ્અત - ઊંચાઈ, બુલંદી ; મકાસિદ - મક્સદ (હેતુ)નું બહુવચન, હેતુઓ ; સુરૈયા - સપ્તર્ષિ તારાઓનું સુમખું ; બેલોષ - શુદ્ધ, નિઃસ્વાર્થ ; મીના - સુરાહી, પ્યાલો.

ભાવાર્થ : આ યુગ અંધકારભર્યો યુગ છે જેમાં કોઈને કશું સૂઝતું નથી. આ કારણે જ મુસલમાનોનાં હૃદય પણ લઘુતાગ્રંથિના શિકાર છે. આ દિલોને પ્રેમનો એવો દાગ આપ જે ચંદ્રને પણ લજ્જિત કરી દે. એમની જે મહેચ્છાઓ/હેતુઓ છે એને સપ્તર્ષિ તારાઓના સુમખા જેવી ઊંચાઈ આપ. એમને દરિયા કિનારા (સાહિલ) જેવી ખુદારી કે સ્વામિમાન આપ અને દરિયાના વહેણ જેવી સ્વતંત્રતા આપ. આ મુસલમાનોના દિલોમાં એવો અણી શુદ્ધ પ્રેમ ભરી દે જેમાં કોઈ સ્વાર્થ ન હોય, કોઈ લાલચ ન હોય, કે કોઈ વાસના ન હોય. વધારામાં એમને નિર્ભયપણે સાચું બોલવાની તાકત અને પ્રેરણા આપ. એમના હૃદયમાં અજવાળું કરી દે અને એવી કુશળતા આપ કે જેનાથી બીજા લોકોને પણ લાભ પહોંચે. મુસલમાન આજે મુસીબતો અને દુઃખોમાં ઘેરાયેલા છે પરંતુ સંવેદનહિનતાનો શિકાર થયેલા છે, એમને મુસીબતોમાંથી બહાર કાઢ અને પ્રવર્તમાન હંગામાઓની પશ્ચાદ્ભૂમિ ભવિષ્ય માટેની દૃષ્ટિ આપ.

ઇકબાલ કહે છે એ આકા! હું તો એક વેરાન બાગમાં રડનાર અને ફરિયાદ કરનાર કોયલ (બુલબુલ)ની જેમ છું જેના રડવામાં અને અશ્રુપાતમાં અસર નથી રહી તેથી દરેક માણસની જરૂરિયાત પૂરી પાડનાર, હું તારાથી મારી અસર માંગું છું.●

બાળકના જન્મ પહેલાં માતા-પિતાની જવાબદારી

આપના પ્રિય સામયિકમાં કોલમ “માતા અને બાળકોનું સ્વાસ્થ્ય” હેઠળ એક લેખ શુંબલા શરૂ કરવામાં આવી રહી છે, જે વાચકોને ગમશે અને ઉપયોગી નીવડશે. દુઆ છે કે લેખક અને વાચક માટે આખિરતની દૃષ્ટિએ લાભદાયી બનાવે. ડૉ. તેહમીના લિખિત પુસ્તક “માતા અને બાળકોનું સ્વાસ્થ્ય”નો અભ્યાસ કર્યો. પુસ્તકમાં લેખકે બાળકોના ઉપસ્થિત થતા પ્રશ્નો પછી તે સ્વાસ્થ્ય સંબંધિત હોય કે સામાજિક માહોલ અંગે તેનો વિસ્તારથી ઉલ્લેખ કર્યો છે. તાત્કાલિક સારવારનું નિર્દેશન પણ છે. આ એક ઉમદા પ્રયત્ન છે. એક રીતે પ્રત્યેક ઘરની જરૂરત ગણાય. આ પુસ્તકમાં સ્વાસ્થ્ય સંબંધિત સાવચેતીના પગલાનું પણ વર્ણન છે. આપણ દેશમાં આની ઉણપ છે. જેના કારણે બાળકો માંદગીમાં સપડાય છે, ને ઘણાં બાળકોના જીવ પણ જાય છે. આ દૃષ્ટિએ પણ આ પુસ્તકની શુંબલા-લેખ ઉપયોગી નીવડશે. ઈન્શાઅલ્લાહ. (સંપાદક મંડળ)

માનવ શરીરમાં અસ્તિત્વ ધરાવતી ૯ વ્યવસ્થામાંની એક વ્યવસ્થા જન્મની વ્યવસ્થા છે. Reproductive System છે. આ વ્યવસ્થા દરેક સ્ત્રી-પુરુષના પુષ્પ વયે પહોંચતા જ શરૂ થાય છે.

આપણા સમાજમાં અને ઈસ્લામી કાયદા પ્રમાણે સ્ત્રી-પુરુષ માતા-પિતા બને છે. માતા-પિતા બનવું એ ભારે જવાબદારીનું કામ છે. બાળકને સાચી રીતે પોષવું અને પ્રશિક્ષણ આપી યુવાવસ્થાએ લઈ જવું એ ઘણું મુશ્કેલ કાર્ય છે. શિક્ષણ અને કેળવણી પૂરી થતાં જ ઘણાં પ્રશ્નો ઉપસ્થિત થાય છે.

બાળકો અલ્લાહની ને'મત-ઉપહાર હોય છે. તેમની સાચી દરકાર લેવી એ આપણી ફરજ છે. બાળકના ઉછેરમાં જ સાવચેતીની જરૂર છે. તેની શરૂઆત ગર્ભધારણ થાય તે પહેલાંથી શરૂ થાય છે. સ્પષ્ટ છે કે જે બાળકનું સ્વાસ્થ્ય જન્મ વખતે જ સારું હોય, તેનું ઉછેર પણ સરળ રહેશે. પણ માંદું, દુર્બળ, મંદબુદ્ધિ કે સમય કરતાં વહેલા જન્મ થાય તો બાળકના ઉછેરમાં અનેક વિધ મુશ્કેલીઓ ઊભી થાય છે. એટલી હદે કે આવા બાળકોના માતા-પિતાની મુશ્કેલીઓ નીહાળી ઘણાં લોકો

લગ્નથી પણ દૂર રહે છે. હકીકતમાં આ મુશ્કેલીઓનું કારણ બાળક નથી. બલ્કે માતા-પિતા પોતે જ છે. માતા-પિતાની તંદુરસ્તીની અસર બાળક ઉપર વધારે પડે છે. એમની નવી કે જૂની માદગીની અસર બાળક ઉપર થાય છે. જેને તે બાળકો મૃત્યુ પર્યંત સહન કરતા રહે છે. પણ જો માતા-પિતા સ્વસ્થ હશે તો બાળક જટિલ બીમારીઓથી દૂર



હશે, તેમના માતા-પિતા બીમારીઓથી મુક્ત હશે તો તેમના બાળકોની તંદુરસ્તી પણ સારી હશે, ખરાબ નહીં હોય. જો કે બાળકના સ્વાસ્થ્ય માટે અન્ય ઘણી બાબતો પ્રત્યે લક્ષ જરૂરી છે. પણ તે પાછળની જરૂરતો છે.

સૌ પ્રથમ અને અગત્યની વાત આ છે કે માતા-પિતાનું સ્વસ્થ હોવું. એનો અર્થ આ નહિ કે અસ્વસ્થ લોકોના

લગ્ન થવાના બંધ થઈ જાય, અને ન જ આ વાત સાચી કેહવાય કે સ્વસ્થ માતા-પિતાના બાળકો ક્યારેય માંદા નહિ થાય. પણ તે એટલી હદે જરૂરી છે કે લગ્ન થવા કે વર-કન્યાની પસંદગીમાં માતા-પિતા ને વડીલોની મરજી સામેલ હોય. જો એટલી હદે એ પણ જરૂરી શરત સમજી લેવામાં આવે કે બન્નેના લગ્ન પણ ત્યારે જ થશે જ્યારે બન્ને સ્વસ્થ હશે. અને બન્ને જટિલ બીમારીઓથી પીડાતા નહીં હોય. જેમ કે ગુપ્તાંગની બીમારી. આમ કરવાથી સમસ્ત સમાજનું સ્વાસ્થ્ય સુધરતું જશે અને આવતી પેઢી સર્વાંગી રીતે આપણા કરતાં વધુ સ્વસ્થ જીવન ગાળી શકશે. અને શારીરિક સ્વાસ્થ્યની સાથો સાથ માનસિક શક્તિઓ વધી જાય અને આપણી પણ જગતની સ્વાસ્થ્ય અને તંદુરસ્ત કોમોમાં ગણના થવા લાગે. પોતાને ગમે તે ગણતી હોય પણ જગતના અન્ય દેશોમાં જાય છે તો તે જુએ છે કે સ્વાસ્થ્યની દૃષ્ટિએ કેટ-કેટલી નબળી છે. સૌથી મૂલ્યવાન વારસો માતા-પિતા જે પોતાના બાળકોને આપી શકે છે તે તંદુરસ્તી-સ્વાસ્થ્ય છે. (ક્રમશઃ)

ડાયાબિટીઝના લક્ષણો

શું તમે જાણો છો કે આપણા દેશ ભારતને દુનિયાની “ડાયાબિટીઝ કેપિટલ” “મધુપ્રમેહની રાજધાની” કહેવામાં આવે છે? આપણા ભારતમાં દર પાંચમી વ્યક્તિ મધુપ્રમેહ તથા સુગરની બીમારીથી લિપ્ત છે? ખરેખર, આ જાણીને તમે અચંબામાં જરૂર પડી જશો.

આ કેટલી ખતરનાક બીમારી છે તેનો અંદાજો એ વાતથી લગાવી શકાય છે કે આ બિમારીના લીધે ડાયાબિટીક રોગીને હાર્ટ અટેક, આંધળાપણું, stroke (આઘાત) તથા કિડની ફેલ થઈ શકે છે.

તેમ છતાં આ ભયથી ભારતમાં આ બીમારીને લઈને જાગૃતિ ખૂબ જ ઓછી છે. લાખો લોકોને ડાયાબિટીઝની ખબર ત્યારે પડે છે, જ્યારે તેના કારણે એને ઘણું નુકસાન પહોંચી જાય છે. આથી આજે હું આપની સાથે

મધુપ્રમેહના લક્ષણો ઉપર એક વિગતવાર લેખ મૂકી રહ્યો છું.

ડાયાબિટીઝના લક્ષણો જાણવા પહેલાં આપણે જાણી લઈએ કે ડાયાબિટીઝ શું હોય છે અને તેના બે મુખ્ય પ્રકાર કયા કયા છે?

મધુપ્રમેહ શું હોય છે?

મધુપ્રમેહ એક એવી બીમારી છે જેમાં રોગીના લોહીમાં glucoseની માત્રા (બ્લડ શુગર લેવલ) જરૂરતથી વધારે હોય છે અને તે નીચેના બે કારણોના લીધે થઈ શકે છે.

તમારું શરીર પર્યાપ્ત માત્રામાં ઇન્સ્યુલિન પેદા નથી કરી રહ્યું તથા તમારી કોશિકાઓ બની રહેલા ઇન્સ્યુલિન પર પ્રતિક્રિયા નથી કરી રહી.

ડાયાબિટીઝના મુખ્ય બે પ્રકાર છે.

Type 1 diabetic : જેમાં શરીર ઇન્સ્યુલિન બનાવવાનું બંધ કરી દે છે, અને દર્દીને ઇન્જેક્શન દ્વારા

ઇન્સ્યુલિન આપવું પડે છે.

Type 2 diabetic : તેમાં શરીર ઇન્સ્યુલિન તો બનાવે છે પણ આપણી કોશિકાઓ તેની ઉપર પ્રતિક્રિયા નથી કરતી. ઘણાં લોકોમાં આ Type 2 diabetic જોવા મળે છે. તો હવે આપણે તેના વિશે વિસ્તૃતમાં સમજીએ.

મધુપ્રમેહના લક્ષણ/શુગરના લક્ષણ

૧. ભૂખ અને થાક :

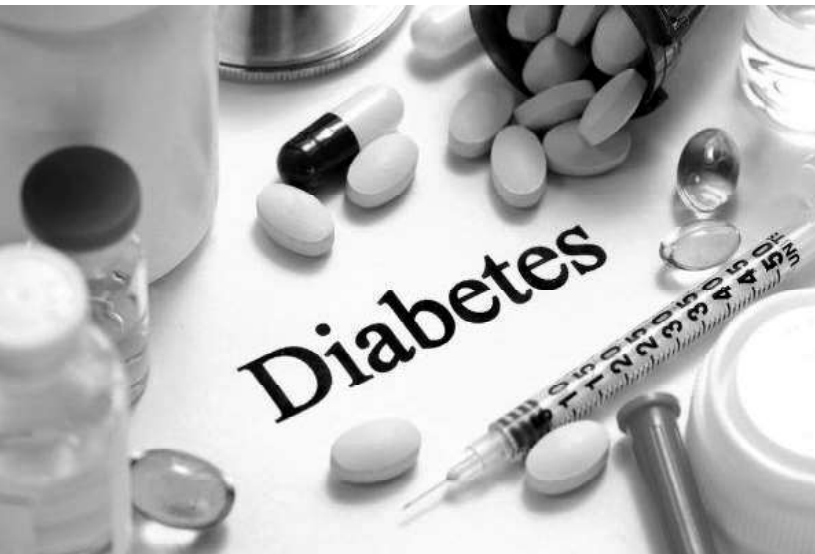
તમારું શરીર તમે જે જમવાનું જમો છો તેને ગ્લુકોઝમાં રૂપાંતર કરે છે જેને તમારી કોશિકાઓ એનર્જી/ ઊર્જા વાપરે કરે છે. પરંતુ તમારી કોશિકાઓને ગ્લુકોઝને અંદર લાવવા માટે ઇન્સ્યુલીનની જરૂર પડે છે.

જો તમારું શરીર પર્યાપ્ત માત્રામાં ઇન્સ્યુલિન નથી બનાવતું અથવા જો બનાવતુ હશે તો તમારી કોશિકાઓ તેને resist કરે છે, જેથી glucoseમાં પ્રવેશી નથી શકતું અને તમારામાં ઊર્જા નથી રહેતી જેના કારણે તમને સામાન્ય લોકોની અપેક્ષાએ વધુ ભૂખ લાગે છે અને તમે થાકેલા હોવ તેવું અનુભવો છો.

૨. પેશાબ અને તરસ વધુ લાગવી :

સરેરાશ એક વ્યક્તિ દિવસમાં છ થી સાત વાર પેશાબ કરે છે. પરંતુ જો તમને તેનાથી વધારે વાર પેશાબ કરવી પડે છે તો તમને ડાયાબિટીઝ હોઈ શકે છે.

થાય છે એવું કે ડાયાબિટીઝના કારણે લોહીમાં શર્કરાનું લેવલ નોર્મલથી વધારે થઈ જાય છે. આમ થવા પર



શરીર પેશાબ દ્વારા વધારાના શુગરને શરીરમાંથી બહાર નીકાળવાનો પ્રયાસ કરે છે. જો કે એક વાર પેશાબ કરવાથી લોહીમાં શર્કરાનું લેવલ ઓછું થતું નથી. એટલા માટે શરીર વધારાની શર્કરાને નીકાળવા માટે કિડનીને કામે લગાડે છે. કિડની લોહીને ફિલ્ટર કરી વારંવાર પેશાબ બનાવે છે અને રોગગ્રસ્ત વ્યક્તિને વારંવાર પેશાબ કરવા જવું પડે છે.

તરસ શા માટે લાગે છે?

પેશાબના માધ્યમથી શરીરમાંથી વધારાની શર્કરા બહાર નીકળવા માટે આપણું શરીર પહેલાં લોહીને પાતળું dilute કરે છે, જેના માટે તે શરીરમાં રહેલ તરલ પદાર્થ પાણીનો ઉપયોગ કરે છે. જેના લીધે શરીર dehydrated થઈ જાય છે અને વારંવાર તરસ લાગે છે.

૩. મોઢું સુકાવવું અને ખંજવાળ આવવી :

જો કે ડાયાબિટીક વ્યક્તિને વારંવાર પેશાબ આવે છે અને તે પેશાબ શરીરમાં રહેલા ફ્લૂઈડ્સ (તરલ)થી બને છે, એટલે બાકી વસ્તુ માટે moistureની ઉણપ થઈ જાય છે. આવું થવા પર તમે dehydrated અનુભવી શકો છો. શરીરમાં પાણીની ઉણપના કારણે મોઢું સુકાવવા લાગે છે અને ચામડીમાં moistureની ઉણપ ત્વચાને સૂકી કરીને ખંજવાળ પેદા કરે છે.

૪. અસ્પષ્ટ નજર/ Blurred Vision :

જેવું કે આપણે જાણીએ છીએ કે શરીરમાંથી વધારાની શર્કરા નીકાળવા માટે આપણું શરીર બ્લડને dilute કરે છે, જેના માટે તે શરીરમાં રહેલા પ્રવાહીનો ઉપયોગ કરે છે. ઘણી વખત પ્રવાહીના ભ્રમણના લીધે ઘણાં પ્રવાહી આંખોની લેન્સિસમાં જતાં રહે છે, જેનાથી લેન્સ ફૂલી જાય છે. ફૂલવાના કારણે લેન્સનો શેપ બદલાઈ જાય છે અને તે વ્યવસ્થિત ફોકસ નથી કરી

શક્તી. જેના કારણે વસ્તુઓ અસ્પષ્ટ દેખાય છે. ઘણી વખત તેના વિરુદ્ધ પણ થાય છે, અર્થાત્ લેન્સિસમાં રહેલા fluids pull થઈ જાય છે અને ત્યારે પણ લેન્સનો આકાર બગડી જાય છે અને વસ્તુઓ અસ્પષ્ટ દેખાય છે.

૫. અચાનક વજન ઓછું થઈ જવું :

જો તમારું વજન અચાનક ઓછું થતું જતું હોય તો આ પણ ડાયાબિટીઝનું એક લક્ષણ હોઈ શકે છે. આવું ઘણી વખત Type-૧ ડાયાબિટીઝમાં થાય છે, પરંતુ અમુક વખતે Type-૨માં પણ આ લક્ષણ જોવા મળે છે.

હકીકતમાં આ ખામીને લીધે લોહીમાં રહેલ ગ્લુકોઝ શરીરની કોશિકાઓ સુધી નથી પહોંચતું અને કોશિકાઓ ગ્લુકોઝને ઉર્જાના રૂપમાં ઉપયોગ નથી કરતા. પરંતુ શરીરને તો ઉર્જા જોઈએ જ, એટલા માટે તેને ઉર્જા મેળવવા માટે શરીર ફેટ અને સ્નાયુને બાળવા લાગે છે. સ્પષ્ટરૂપે આવું થવા પર શરીરનું વજન ઝડપથી ઘટવા લાગે છે.

૬. ઉબકા અને ઊલટી :

જ્યારે શરીર પોતાની જરૂર જેટલી ઉર્જા પૂરી કરવા માટે ફેટ આરોગે છે ત્યારે તે તેની સાથે "ketones" બનાવે છે. કીટોન્સ તમારા લોહીમાં ભયજનક સ્તર સુધી વધી શકે છે, જેના લીધે તમને પેટમાં તકલીફ જેવું અનુભવાય છે અને તમને ઉબકા અને ઊલટીની ફરિયાદ થઈ શકે છે.

૭. ચિસ્ત તથા ફંગલ ઈન્ફેક્શન :

ડાયાબિટીક વ્યક્તિમાં ગ્લુકોઝ વધુ માત્રામાં હોય છે અને ચિસ્તને ખીલવા માટે ગ્લુકોઝ જોઈતું હોય છે. એટલા માટે જો તમને વારંવાર ચિસ્ત ઈન્ફેક્શન થઈ રહ્યું છે તો આ પણ મધુપ્રમેહનું લક્ષણ હોઈ શકે છે. સામાન્ય રીતે આ સંક્રમણ નીચે મુજબની જગ્યાઓ પર થાય છે.

આંગળીઓની વચ્ચે, સ્તનના નીચે, સેક્સ અંગો અને જાંઘોની આસપાસ.

૮. ઘા બહુ લાંબા સમયે ભરાવા :

જો તમારો કોઈ ઘા ભરાવવામાં સામાન્યથી વધુ સમય લે છે, તો તમને ડાયાબિટીઝ હોઈ શકે છે. હકીકતમાં ડાયાબિટીઝના કારણે લોહીમાં વધી ગયેલી ગ્લુકોઝની માત્રા, ધીમે ધીમે તમારી નસોને પ્રભાવિત કરી શકે છે, જેનાથી શરીરમાં લોહીનું પરિભ્રમણ (circulation) ખરી રીતે નથી થતું. એવામાં ઘા લાગેલી જગ્યા પર પણ સારી માત્રામાં લોહી નથી પહોંચતું અને તેની સાથે આવનારી ઓક્સિજન અને nutrientsની આવક પણ અવરોધિત થઈ જાય છે, જેના લીધે ઘાને ભરાવવામાં સામાન્યથી વધારે સમય લાગે છે.

૯. હાથ પગમાં ખાલી ચઢવી / હાથ પગ નિષ્ક્રિય થઈ જવા :

જો તમને ડાયાબિટીઝ છે અને તમે તેને લાંબા સમય સુધી અંકુશમાં નથી રાખ્યું, તો તે તમારી નસોને નુકસાન પહોંચાડી શકે છે, જેને diabetic neuropathy કહે છે. હાથ-પગ આ નસોની મદદથી સિગ્નલ મોકલે છે. પરંતુ નસોને નુકસાન પહોંચવાને લીધે સિગ્નલ ખરી રીતે પહોંચતું નથી અને તમને હાથ પગમાં ખાલી ચઢી હોય તેવું મહેસૂસ થાય છે.

૧૦. પેઢામાં લોહી તથા સોજો :

મધુપ્રમેહ બીમારીઓથી લડવાની તમારી ક્ષમતાને નબળી કરી શકે છે, તેના કારણે તમારા પેઢાં અને દાંતોને પકડી રાખનારા હાડકાઓમાં ઈન્ફેક્શનનો ભય વધી જાય છે. એવામાં તમારા પેઢાં દાંતો પરથી હટી શકે છે, તથા તમારા પેઢામાં લોહી, પડ કે સોજો આવી શકે છે.

મધુપ્રમેહને silent killer પણ કહે છે, કેમ કે ઘણી વખત તેના લક્ષણ સ્પષ્ટ નથી હોતા અને જો થોડી ઘણી તકલીફ થાય પણ છે તો વ્યક્તિ તેને અવગણે છે અને જ્યારે બીમારી ખૂબ જ વધારે નુકસાન પહોંચાડે છે, ત્યારે તેની જાણ થાય છે. પરંતુ તમે આવું ન કરતા. આ ૧૦ લક્ષણોમાંથી જો તમને પણ એક લક્ષણ અનુભવાય, તો વહેલી તકે શુગરની તપાસ કરાવવી જોઈએ.

શુગરની તપાસ એકદમ સસ્તી છે. ૫૦ રૂપિયા fasting, ૫૦ રૂપિયા random. ઉપરાંત ત્રણ મહિનાની શુગરનું સ્ટેટસ તપાસ કરાવવા માટે ૩૫૦ રૂપિયાની આસપાસ Hba1c નામની તપાસ પણ કરાવી શકો છો.

Fasting વાળી તપાસમાં તમારે ભૂખ્યા પેટે સવારે લોહીના સેમ્પલ આપવાના હોય છે, જ્યારે random ટેસ્ટમાં તમારે જમીને બે કલાક પછી તમારું લોહીનું સેમ્પલ આપવાનું હોય છે.

મિત્રો, ડાયાબિટીઝની બીમારી એક આજીવન બીમારી છે, જો તેના પર ધ્યાન આપવામાં નહીં આવે તો તે આપણા માટે ઘાતક પુરવાર થઈ શકે છે, પરંતુ જો આપણે સમય પર જાણી લઈએ કે આપણે આ બીમારીથી પીડિત છીએ તો તેને અંકુશ કરવું પણ સહેલું છે. એટલા માટે સૌથી પહેલું પગલું એ છે કે આપણે તપાસ કરાવીએ કે આપણને મધુપ્રમેહ છે કે નહિ.

આશા છે આ લેખ તમારા માટે લાભદાયી સાબિત થશે. કૃપા કરીને આ લેખ તમારા નજીકના કૌટુંબિક સભ્યોને સાથે પણ શેયર કરો. ●

લોહિયાળ વરસાદ

ઋતુ ચાલે વરસાદની પણ મારા ઘરે પાણીનો નહીં લોહીનો વરસાદ થાય છે.

આઝાદી વખતની સાંઠગાંઠ આજે પણ મારા ઘરે લોહીની યાદ અપાવે છે અમે નથી ગયા અમારી ઈચ્છાથી અમે તો રહ્યા અહીં ઈચ્છાથી છતાં

વિદેશી, પાકિસ્તાની, દેશદ્રોહી એવાં નામોથી બોલાવવાનો હક તમને કોણે આપ્યો?

આ જ નામોનો આશરો લઈ

૧૯૬૮ હોય

૧૯૮૨ હોય

કે પછી હોય ૨૦૦૨

તમે દર વખત અમારાં ઘરોમાં, લોહિયાળ વરસાદ કર્યો છે.

હવે તો હદ થઈ ગઈ

દાદરી, પ્રતાપગઢ, ઉદમપુર,

અમદાવાદ

અલવર, અસમ, રાજસમંદમાં

અમારાં ઘરોના દીવાઓને તમે

લોહીના રંગથી રંગી દીધા.

— મુશ્તાક અલી શેખ —

(અહમદાબાદ)

લેખકો થી નિવેદન

લેખકોથી નિવેદન કરવામાં આવે છે કે તેઓ તેમની રચના/લેખન બે થી ચાર પાનામાં લખે. નવા લેખકોને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવશે. લેખનો સ્વચ્છ અક્ષરમાં લખવા વિનંતી. રાજનિતિ, શૈક્ષણિક, ધાર્મિક, નૈતિક, મુસ્લિમ દુનિયા, સામાજિક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય મુદ્દો/ સમસ્યાઓ, મહિલા જગત, વ્યક્તિત્વ વિકાસ, પરિચય, વાર્તા, જ્ઞાન-વિજ્ઞાન, બાળજગત, નવું દ્રષ્ટિકોણ વગેરે જેવા વિષયો પર લખી ‘યુવાસાથી’ના સરનામે મોકલી આપે.

— સંપાદક મંડળ

વાચકો જોડો સૂચના

જે વાચક મિત્રોનું “યુવાસાથી” માસિકનું લવાજમ પૂરું થઈ ગયું હોય તેમને નમ્ર વિનંતી છે કે તેઓ ઓફિસના સરનામે મનીઓર્ડર અથવા ચેકથી લવાજમ મોકલી આપે.

— મેનેજર

અસલ રાંદેરના જૂના અને જાણીતા હાડવૈદ

ડૉ.ઈસ્માઈલભાઈ લાલા હાડવૈદ

ડી.ઓ. એમ., એન.ડી., એમ.ડી.હર્બલ

નસ તથા હાડકાના રોગોના નિષ્ણાંત ઓપરેશન વગર સારવાર

કેકયરો, હાડકાઓનું ગંભીર રીતે ભાંગી જવું, હાડકાના ચૂરેચૂરા થઈ જવા, સાંધાઓનું ઉતરવું, હાડકાનો જૂનો દુઃખાવો, સ્લીપ ડીસ્ક તથા ખોટ ખાપણની ખાત્રીપૂર્વક ઉપચાર કરી આપીશું.

ડયોર ક્લિનિક

સમય : સવારે ૯ થી ૧ શુક્રવારે બંધ રહેશે.
રવિવારે રાખેતા મુજબ ચાલુ
એવ/૮, શાકુંતલ કોમ્પ્., સંઘવી ટાવરની
બાજુમાં. અડાજણ રોડ,
સુરત ફોન : (૦૨૬૧) ૨૭૮૬૦૫૫

સમય : સાંજે ૬ થી ૮ ગુરુવારે બંધ રહેશે.
રવિવારે સાંજે ૪ થી ૬
જી-૧, અમન એપાર્ટમેન્ટ
નાની પારસીવાડ,
રાંદેર ગામ, સુરત.



તે જન્મતાં છે તો હું ધીરજ રાખીશ...

રજૂઆત : મુહમ્મદ અમીન શેઠ

હુદીસ સંગ્રહ બુખારી અને મુસ્લિમમાં હઝરત અનસ રદી.એ વર્ણવ્યું છે કે, હારસા બિન સૂરાકા રદી. બદ્રના યુદ્ધમાં શહીદ કરી દેવામાં આવ્યા. તો તેમની માં અલ્લાહના રસૂલ સ.અ.વ.ની સેવામાં ઉપસ્થિત થઈને પૂછવા લાગ્યા : હે અલ્લાહના રસૂલ સ.અ.વ.! મને મારા દીકરા હારસા વિષે બતાવો... તે ક્યાં છે? તે જો શહાદત પછી જન્મતાં છે તો હું ધીરજ રાખીશ - સબ્ર કરીશ. મને કોઈ દુઃખ નહીં જ થાય... પરંતુ જો એવું નથી તો પછી અલ્લાહ તઆલા મને હિદાયત આપે કે હું શું કરું. અલ્લાહના રસૂલ સ.અ.વ.એ તે ખાતૂનથી ફરમાવ્યું:

“તારું ખરાબ થાય, શું તું પોતાના દીકરાના ખોવાઈ જવાથી વિલાપ કરી રહી છે? આઠ જન્મતો છે... અને તારો દીકરો જન્મતાના સૌથી ઉચ્ચ દરજ્જા જન્મતુલ ફિરદૌસમાં છે.”

આ ખુશખબર સાંભળીને તે સ્ત્રીનું - તે માંનું મન તદ્દન શાંત બની ગયું. તે ખુશ અને ભાવવિભોર બની ગઈ. કે હવે કોઈ સંતાપ નથી. મારો દીકરો ઉચ્ચતમ મંઝીલ પર પહોંચી ગયો. અને તેના કારણે મારો દરજ્જો પણ બુલંદ થશે.

આ એક કિરદાર અને વ્યક્તિત્વ છે જે આપણા સામે એક મુસ્લિમ ખાતૂન રજૂ કરે છે જે સાચા અર્થમાં ઈસ્લામની દાઈ અને આવાહક છે.

જેને ઈસ્લામની ઉચ્ચતા સિવાય બીજું કંઈ સ્વીકાર્ય નથી. પોતાનો પુત્ર આ ધ્યેય કાજે શહીદ થયો છે તેનો તેને હર્ષ અને ગર્વ છે. આ ખાતૂનની ભાવના કેટલી બુલંદ અને તેના વિચારો કેટલા ઉચ્ચ ને પવિત્ર છે! યુદ્ધનું મેદાન તેના માટે ખુબ વિસ્તૃત થઈ ગયું અને તેનામાં બનતા પરિદશ્યોને તે અજ્ઞાનતાની નજરથી નથી જોતી એટલે સુધી કે તેનો પોતાનો વ્હાલસોયો દીકરો એ યુદ્ધમાં ખપી ગયો તો પણ તે રોદણા રોવા કે વિલાપ કરવા ન બેસી ગઈ બલ્કે તેને એ ચિંતા જરૂર થઈ કે મારો દીકરો દીનના ખાતર યુદ્ધમાં હણાઈ ગયો તો તેને જન્મતો મળી જ હશે અને તેણે પોતાનું બાકીનું જીવન દીકરાની યાદ સાથે ગુજારી દીધું.

તે ખાતૂન દુનિયાને એ નજરથી જોઈ રહી હતી કે આ શહાદત એ વાસ્તવિક પ્રવાસનો આરંભ છે. આ આ જીવન પછી આખિરતનું જીવન આવવાનું છે તે એ વાત જાણતી હતી કે આ દુનિયા થોડાક જ દિવસની છે. નાશ પામવાની છે. નષ્ટ થઈ જશે જ્યારે કે આખિરતનું જીવન કાયમી અને સંપૂર્ણ છે. એટલા માટે માણસના ભાગ્યમાં જન્મત (સ્વર્ગ) હોય કે જહન્નમ (નર્ક) બંને પોત પોતાની જગ્યાએ કાયમી છે. નષ્ટ થવાના નથી.

અહીં આપણી મુસલમાન બહેનો કહી શકે છે કે તેનો દીકરો જહન્નમમાં ગયો તો તે ઔરતે તેની જુદાઈ સાથે

તેના ખરાબ અંજામ બાબતે પણ રડવું જોઈએ અને જો તે જન્મતાં ગયો છે તો તે ઔરત માત્ર ધીરજ જ ન રાખે બલ્કે અલ્લાહનો આભાર પણ માને. તેની પ્રશંસા કરે અને દુઆ કરે કે અલ્લાહ તઆલા તેના દીકરા સાથે તેને પણ પોતાની રહમતના છાંયડામાં રાખે.

પણ આપણી આજની બહેનોએ જાણવું જોઈએ કે તે સત્યકાળની બહેનો ચોક્કસ એમ જ કરતી હતી. ઇતિહાસ સાક્ષી છે કે કોઈ એક પણ દષ્ટાંત તેના પાસે એવું નથી જે બતાવતું હોય કે ઈસ્લામી યુદ્ધમાં શહાદત પામેલ પુત્રની માતા તેના મોત પર રોકકળ કરતી હોય - બલ્કે પોતાના દીકરાનું રક્ત દીનના માર્ગમાં વહી ગયું તે બદલ અલ્લાહનો આભાર માનતી જોવા મળી કે અલ્લાહે તેને એ તક આપી.

જ્યારે ઈસ્લામ આવ્યો તો આ રીતે મહિલાઓ અજ્ઞાનતાનું વલણ ત્યજી દઈને ઈસ્લામ અને તેના શિક્ષણની ચાહક અને ઘેલી થઈ ગઈ હતી... જ્યાં અને જ્યારે અલ્લાહ અને તેના રસૂલ સ.અ.વ. તરફથી કોઈ આદેશ આવતો, તરત જ અમલ કરવા તત્પર બની જતી... તમે શું વિચારો છો? વર્તમાનમાં આ તત્પરતાના ચિહ્નો દેખાય છે ખરા? શું અજ્ઞાનતાથી ઈસ્લામ તરફ અને અસત્યથી સત્ય તરફનો આ માર્ગ ખૂબ જ વિસ્તૃત અને બહોળો નથી? ●

ગાળજાલ

વિદ્યાનો શોખ

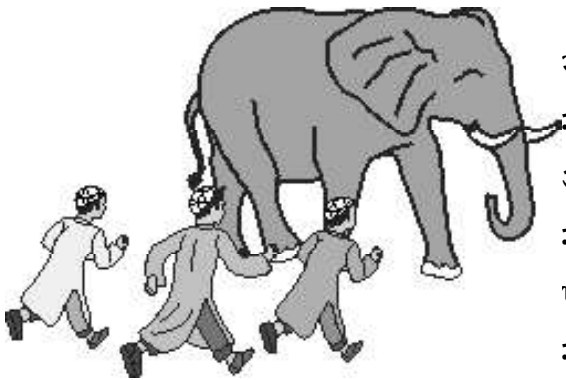
ઘણાં દિવસો પહેલાંની આ વાત છે. એ સમયે રસૂલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ આ દુનિયામાંથી વિદાય લઈ ચૂક્યા હતા. તેમના મિત્રો એટલે કે સહાબીઓનો જમાનો પણ વીતી ચૂક્યો હતો. એ સમયે મુસલમાનોમાં ઈમામ માલિક રહમતુલ્લાહ અલૈહ નામના એક બહુ જ મોટા વિદ્વાન હતા. મદીના શરીફમાં તેઓ કુર્આન અને હદીસ શીખવતા હતા. દૂર દૂરથી વિદ્યાર્થીઓ એમની પાસે ભણવા માટે આવતા હતા.



એક દિવસની વાત છે. ઈમામ સાહેબ વિદ્યાર્થીઓને ભણાવી રહ્યા હતા. ભણનારાઓમાં સ્પેન દેશના એક વિદ્યાર્થી પણ હતા, જેમનું નામ યાહ્યા હતું. તેમને દીની તાલીમમાં બહુ જ રસ હતો. તેથી જ તેઓ એટલા દૂરથી ઈમામ સાહેબ પાસે ભણવા આવ્યા હતા. ભણતરનું કામકાજ ચાલી રહ્યું હતું. એવામાં તો ‘હાથી આવ્યો’ ‘હાથી આવ્યો’ નો સાદ સંભળાયો.

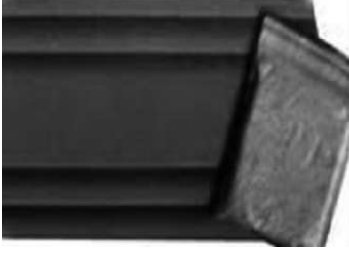
અરબસાનમાં હાથી હોતા નથી તેથી ત્યાંના લોકોને હાથી જોઈને બહુ નવાઈ લાગે છે. આથી ‘હાથી આવ્યો’ નો અવાજ સાંભળી બધા વિદ્યાર્થીઓ હાથી જોવા બહાર દોડી ગયા. પણ યાહ્યા તો પોતાની જગ્યાએ જ બેસી રહ્યાં. આ જોઈ ઈમામ માલિકે કહ્યું, “તમારા સ્પેન દેશમાં તો હાથી જોવા મળતો નથી; જાવ તમે પણ હાથી જોઈ આવો.”

આ સાંભળી યાહ્યાએ બહુ જ અદબથી પોતાના ગુરૂને કહ્યું, “હું મારું વતન છોડીને આટલે દૂર આપની પાસે દીનનું જ્ઞાન મેળવવા આવ્યો છું, આપની સાથે રહીને સારી વાતો શીખવા આવ્યો છું, કંઈ હાથી જોવા માટે આટલે દૂરથી નથી આવ્યો.”



વિદ્યાર્થીની આવી સુંદર વાત સાંભળી ઈમામ માલિક રહ. ઘણા ખુશ થયા અને યાહ્યાને તેમણે દુઆ આપી કહ્યું, “તમે તો બહુ જ સમજદાર છો.” ગુરૂએ આ વાત એટલા પ્રેમપૂર્વક કહી કે અલ્લાહ તઆલાએ આ વાતને કબૂલ રાખી અને ખરેખર યાહ્યા ત્યારબાદ સ્પેનના બહુ જ સમજદાર અને વિદ્વાન આલીમ બન્યા. ● (અફઝલ હુસૈન)

સાબુ કપડાંનો મેલ કેવી રીતે કાઢે છે ?



ધૂળ, ધુમાડો વગેરેના કણ ચીકાશ સાથે મળીને કપડાં ઉપર ચોંટે ત્યારે કપડાં મેલાં દેખાય છે. ચીકાશ વગર પણ ધૂળ, ધુમાડા જેવા કચરાના કણ કપડાંમાં ચોંટે છે. કપડાંને ફક્ત પાણીથી ધોવામાં આવે ત્યારે ધૂળ, માટીના કણ ધોવાઈ જાય છે, પાણી સાથે ખેંચાઈ જાય છે. પણ ચીકાશ પાણીની પકડમાં નથી આવતી એટલે ચીકાશ પાણી સાથે ધોવાતી નથી.

સાબુમાં રહેલા સુરોખાર જેવા રસાયણોના કારણે આણુ એટલે કે ઝીણામાં ઝીણા કણ એવા બને છે જેની એક બાજુનો છેડો પાણી સાથે જોડાય છે અને બીજી બાજુનો છેડો ચીકાશ સાથે જોડાઈ જાય છે. એટલે સાબુના કણને કારણે ચીકાશ પાણીની પકડમાં આવી જાય છે. એટલે ચીકાશ પણ પાણી સાથે ખેંચાઈને ધોવાય છે, અને કપડાં ચોખ્ખાં થઈ જાય છે.

સંસ્થા સમાચાર

ધી સહુલત ઇન્ટ્રેસ્ટ ફી કેડીટ કો.ઓ. સોસા. લી. મોડાસા પ્રગતિના પંથે

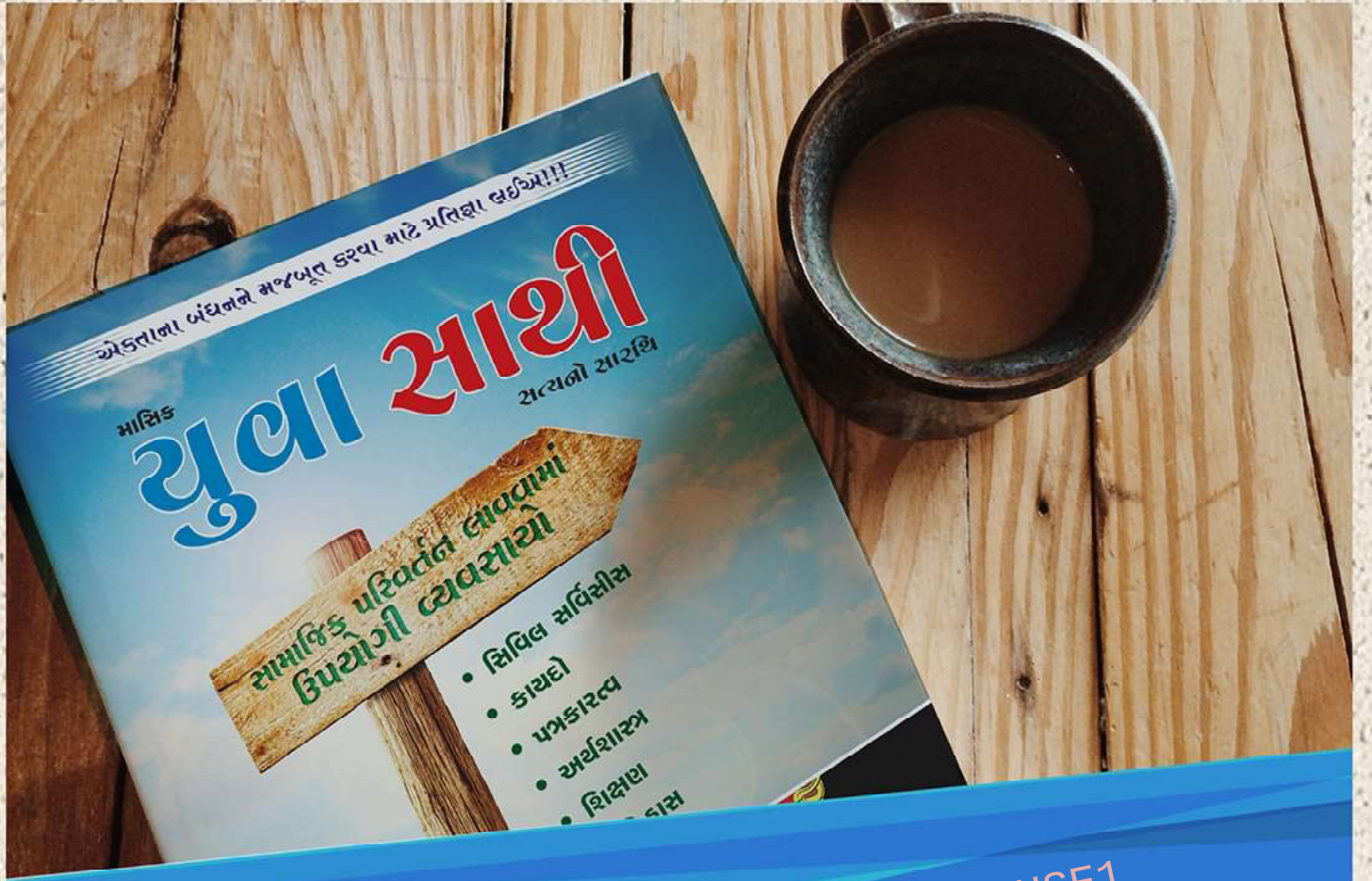
ધી સહુલત ઇન્ટ્રેસ્ટ ફી કેડીટ કો.ઓ.સાસાયટી લી. મોડાસાની જનરલ સભાનું આયોજન સંસ્થાના પ્રમુખ અબુબક શેઠના અધ્યક્ષ સ્થાને કરવામાં આવ્યું. વ્યાજને અનુલક્ષીને કુર્આનની આયતોનું પઠન અને ભાષાંતર અબ્દુલ્લતીફ શેઠે રજૂ કર્યું. સંસ્થાના સેક્રેટરી મંજુર હુસૈન દાદુએ સંસ્થાનો વાર્ષિક અહેવાલ રજૂ કર્યો હતો. તેમણે જણાવ્યું હતું કે આપણી સંસ્થા ઉત્તરોત્તર પ્રગતિ કરી રહી છે. શેર હોલ્ડરની સંખ્યા હાલમાં ૧૦૮ છે. શેર ભંડોળ ૧,૬૨,૦૭૦/- રૂ. છે. બચત ખાતા અને બાધી મુદત ફીક્સ ડીપોઝીટની કુલ રૂ. ૫૪ લાખ જેટલી થાપણો સોસાયટી પાસે છે. ૨૦૧૭-૧૮ વર્ષ દરમિયાન સોસાયટીએ વિવિધ હેતુસર ૧૪૫ વ્યક્તિઓને લગભગ ૪૫ લાખ રૂ.નું ધિરાણ કરેલ છે. વર્ષ દરમિયાન વ્યાપાર નોકરી મેળવવા માટે, આરોગ્ય સારવાર હેતુસર વ્યાજ મુકેલા ધરણા છોડાવવા માટે, હાથલાર ખરીદવા માટે આમ વિવિધ હેતુસર ધિરાણ આપવામાં આવે છે. સોસાયટીની વિશેષતા એ છે કે થાપણો ઉપર કોઈ વ્યાજ આપવામાં આવતું નથી કે ધિરાણ ઉપર કોઈ વ્યાજ વસુલ કરવામાં આવતું નથી. ગત વર્ષ ૩૦ લાખ રૂ.ની વસુલાત કરવામાં આવી હતી. ચર્ચામાં ભાગ લેતા સલીમ ભાઈ દાદુએ સમાજને આર્થિક રીતે પગભર કરવા માટે હાજર શેર હોલ્ડરોને સોસાયટીનો વ્યાપ વધારવા અપીલ કરી હતી.

તા. ૧-૪-૧૭ થી ૩૧-૩-૧૮ સુધી ધિરાણની વિગત

વિગત	ધિરાણ લેનારની સંખ્યા	રૂપિયા
ધંધા માટે	૮૬ વ્યક્તિઓ	૨૮૭૫૦૦૦/-
રીક્ષા માટે	૧૪ વ્યક્તિઓ	૪૮૪૫૦૦/-
દેવુ ચુકતે કરવા	૧૪ વ્યક્તિઓ	૫૧૨૦૦૦/-
અભ્યાસ માટે	૮ વ્યક્તિઓ	૨૪૪૮૦૦/-
મકાન રીપેરીંગ માટે	૭ વ્યક્તિઓ	૨૪૫૦૦૦/-
વિદેશ જવા માટે	૪ વ્યક્તિઓ	૧૬૫૦૦૦/-
મેડીકલ સારવાર માટે	૧ વ્યક્તિ	૧૦૦૦૦/-
લારી	૧ વ્યક્તિ	૧૦૦૦૦/-

કુલ ૧૪૫ - વ્યક્તિઓને ધિરાણ આપ્યો.

તારીખ ૧-૪-૧૭થી	કુલ રૂપિયા	:-	૪૫,૪૬,૪૦૦/-
૩૧-૩-૧૮ સુધી	વસુલાત	:-	૨૮,૮૪,૨૦૦/-



એક અવાજ — એક ઉમંગ — એક સુખાનુભવ
જેમના માથે ભારના ભવિષ્યના ઘડતરની જવાબદારી છે
એવા નિષ્ઠાવાન યુવા મિત્રો તરફથી પ્રકાશિત થતું
એકમાત્ર ગુજરાતી સામયિક યુવાસાથી

સત્ય અને ન્યાયનો વાહક
તટસ્થ અને નીડર વિશ્લેષણ
પ્રગતિ અને સમૃદ્ધિનો વાહક
શાંતિમય સમાજના નિર્માણ માટે
બાળકોના નૈતિક ઘડતર માટે
યુવાનોને સાથી દિશા ચીંધનાર
યુવાનોના દિલની ધડકન

તમારા આ નિષ્ઠાવાન પ્રયત્નોના લીધે આ હૃદયપૂર્વકનો
અવાજ દેશના ખૂણે-ખૂણે ગૂંજી ઊઠશે. ઈન્શાઅલ્લાહ.

લવાજમ :
વાર્ષિક - રૂ. ૨૦૦/-
ત્રિ-વાર્ષિક - રૂ. ૫૦૦/-

આપની જાહેરાતો તેમજ સ્પે. ડોનેશન આપી “યુવાસાથી”ને સદ્ગર બનાવી સમાજના નવનિર્માણમાં આપનો સહકાર આપો.

“યુવાસાથી” ગુજરાતી માસિક - બી/૪, કરિશ્મા કોમ્પ્લેક્સ,
સારણી સોસાયટી પાસે, ૧૩૨ ફુટ રિંગ રોડ,
જુહાપુરા, અહમદાબાદ - ૩૮૦૦૫૫. સંપર્ક નં. : ૯૫૧૦૦૦૮૬૧૪
ઈમેલ : yuvasaathi.monthly@gmail.com
<https://www.facebook.com/yuvasaathimagazine>
<https://twitter.com/yuvasaathi>
www.yuvasaathi.com

YUVA SAATHI GUJARATI MONTHLY
Bank A/c. No. : 163110100029661 (NEFT)
Bank/ Branch : BOMBAY MERCANTILE CO-OP BANK LTD
IFSC Code: UTIB0SBMCB1
(ZERO)
Affiliated - AXIS BANK LTD

IF NOT DELIVERED PLEASE RETURN TO:
YUVASAATHI (GUJARATI MONTHLY)
B/4, Karishma Complex, Nr. Sarni Society,
Juhapura, Ahmedabad - 380055

Registered Under RNI No. GUJGUJ/2010/30943
Under Postal Regd. No. GAMC - 1745/2016-2018
Issued by SSP, Ahmedabad Valid Upto 31/12/2018

PUBLISHED AT 25TH OF EVERY MONTH
PERMITTED TO THE POST OF A'BAD PSO
ON 27TH DATE OF EVERY MONTH



WINTER RELIEF APPEAL



JOIN TELEGRAM CHANNEL @BOOKHOUSE1

DONATE A BLANKET @500 INR

ACCOUNT DETAILS:

SOCIETY FOR BRIGHT FUTURE

CURRENT A/C NO.

6318812353

BRANCH

JAMIA MILLIA ISLAMIA

BANK

INDIAN BANK

IFSC

IDIB000J029

Email us the details of transac

our postal address at

account@hwfindia.org or whatsapp +917042892026



[hwfindia2026](https://www.hwfindia2026)



vision2026.org.in



sbfindia.org



Interested?
Lets us know!

+91 70428 98310
info@sbfindia.org

📍 E-89, 4th Floor, Hari Kothi Lane, Abul Fazl Enclave, Jamia Nagar, New Delhi (India) 110025